

Sovietų - kinų santykiai

NUTRUKUSIOS SOVIETŲ-KINŲ DERYBOS SUŽADINA VILTIS TŲ, KURIE SPEKULIAVO NESUTIKIMAIS KOMUNISTINIAME BLOKE. — IŠ TIESŲ SOVIETŲ IR RUSIJOS ISTORIJA KALBA TIK APIE KOVAS, TAČIAU TECHNIKOS PAŽANGA PAKEITĖ VISO PASAULIO BŪKLĘ IR SOVIETŲ-KINŲ KARĄ PADARĖ NEBEĮMANOMU, O SVARBIAUSIA: KOMUNISTAI NESIGINČIJA DĖL SAVO VALDOMŲ TERITORIJŲ, BET TIK DĖL TO... KAIP GERIAUSIAI NUGALETI VAKARUS.

Vytautas Meškauskas

Pereitą savaitgalį nutrauktos sovietų - kinų komunistų derybos dėl bendros ideologijos nebuvo staigmena. Logiškai galvojant to reikėjo laukti. Derybų nutraukimo faktas tačiau sukėlė nemažai džiaugsmo tiems, kurie spekuliuojo sovietų - kinų interesų priešingumu ir iš jo tikėjosi nemažai naudos vakarams. Dėl to džiaugiasi Washingtono administracija, nes tokia įvykių raida gali pateisinti jos neryžtingumą užsienio politikoje. Iš kitos pusės, dar labai sunku pasakyti, kur toliau įvykių raida nuves, ir dar gali pasirodyti, kad kinų - sovietų santykiai jau peržengė savo blogiausią tašką ir po truputį pradės gerėti! Dėl to suprantamas prezidento Džono F. Kennedy'aus politikos nustatyme turį didesnę balsą negu Valstybės Sekretorius Dean Rusk, santūrumas sekmdienio pasikalbėjime ABC televizijos programoje. Pasak Bundy, esą tik viena aiška, kad komunistinis blokas nėra vienalytis. Kinų-sovietų santykių eiga esanti sunkiai suprantama ir sunku esą pasakyti, kiek iš to naudos bus vakarams, nes ne visada galima uždirbti iš kitų žmonių vargų.

Istoriniai žinint, kinų - rusų santykiai, pradedant nuo 15 šimtmečio, kai Rusija išsivadavo iš mongolų, kurie davė ir Kinijai valdovų dinastiją, nebuvo geri. Maskvos valdovams stiprėjant, Rusija vis daugiau žvalgėsi į Rytus, tuščius Sibiro plotus. Per pastenio karus kazakai išstūmė kinus iki pat Amuro upės. 1689 m. buvo pasirašyta pirmoji sutartis tarp Kinijos ir Europos valstybės -- Rusijos, kuria rusai pasidavė neperžengti Amuro upės ir už tai buvo kompensuoti žeme kitur. Po 1895 Japonijos-Kinijos karo Rusija gavo teisę statyti Mandžurijoje geležinkelį ir tuo pačiu kontroliuoti to krašto ūkinį gyvenimą. Pakeitę carą komunistai skverbėsi ir toliau į Vakarų Kiniją, ir kurį laiką (1930-1940 m.m.) kontroliavo beveik visą Sinkiangą ir nuo Kinijos atplėšė Mongoliją, 1924 metais padarydami ją pirmuoju savo satelitu.

Šiandien Raudonoji Kinija, kuri

turi netoli 700.000.000 gyventojų ir sudaro centralizuotą valstybę, nenori užmiršti tų skriaudų, kurias jai padarė caro ir komunistinė Rusija. Jai skubiai reikalingos naujos teritorijos, kur įgalėtų eksportuoti savo gyventojų perteklių. Čia reikia neužmiršti, kad tos milžiniškos teritorijos, kurios amžių bėgyje atiteko rusams, nėra tokios naudingos, kaip iš pirmo žvilgsnio gali atrodyti. Rytų Sibiro provincijos ir šiauriniai negali pačios išsimaitinti dėl nepalankaus klimato. Bet užtat jos turi mineralinių turty.

Bet svarbiausias kinų - sovietų santykių momentas yra tas, kad Sovietų Sąjunga, turinti nemažą pramonę, yra kartu ir atomine galybe. O tai reiškia, kad Kinija jėga savo pretenzijų patenkinti negali. Jei pasaulis eina komunizmo linkme, nelabai svarbu geografinės sienos, nesturėtų (Nukelta 1 psl.)

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

* INTEGRACIJOS IR CIVILINIŲ TEISIŲ KLAUSIMAS GALI NULEMTI 1964 M. PREZIDENTO RINKIMUS. Prezidentas Kennedy, praradęs pietinių valstijų malonę savo radikaliu civilinių teisių įstatymo projektu, žvelgia į būsimų savo konkurentų planus integracijos klausimais.

Gub. Rockefelleris siūlo apdairią ir laipsnišką integraciją, bendradarbiaujant federalinėms ir valstijų institucijoms, tačiau ši propozicija vargiai ar bus pakankamai patraukli pietiečiams. Tuo tarpu Sen. B. Goldwateris savo aiškia "go slow" integracijos politika patraukė pietiečius, gali sujunginti vid. vakarų ir pacifiko valstijų respublikonus aktyvesniam pasireiškimui ir tuo būdu atsverti normaliai už demokratų balsuojančias šiaurines valstijas su didžiųjų miestų darbininkija.

Prezidentui Kennedy pranašaujamas sunkus kelias į Baltųjų Rūmų antrąją kadenciją. Pietų valstijų balsuotojų praradimą dar nekomensuoja didžiųjų pramonės centrų negrų balsai, nes jiems duoti pažadai dar nežinia kada bus įvykdyti. Demonstracijos neveda nieko gero jokiai administracijai. O kas 1964 m. surinks negrų balsus, nežino nei geriausi Washingtono burtininkai.

* PREZIDENTAS KENNEDY, pasikėlęs žvelniais žodžiais suredagotą Pavergtų Tautų Savitės proklamaciją, tai padaręs su intencija nepakenkti Rytų-Vakarų nusiginklavimo deryboms Maskvoje. Prezidentas turėjo net pareikšti esąs Kongreso aktų įpareigotas tokią proklamaciją paskeblėti.

* POPIEŽIUS POVILAS VI PASKYRĖ DU Vatikano Atstovus dalyvauti Maskvos patriarcho Aleksiejaus aukštinio jubiliejaus iškilmėse, kurios tęsis visą savaitę. Atstovais paskirti vysk. Francois Chariere iš Šveicarijos ir dominikonas Cristophe Dumont iš Paryžiaus.

* JTO, PRIEŠ 3 METUS UŽDRAUDUSI BELGAMS SUGRĮŽTI Į KONGO, dabar ruošiasi atitraukti savo jėgas -- dėl lėšų stokos. Nors ir liksią kai kurie techniški patarėjai, Kongo lieka depresijoje ir chaose.

* SOVIETŲ SĄJUNGOS IR RAUD. KINIŲ SKILIMAS IR NESUTARIMAI verčia kai kuriuos Washingtono politikus galvoti, kad A. Harrimano kelionė į Maskvą deryboms lydimą optimistinių ženklų.

Liepos 15 d. Harrimanas 3 1/2 val. kalbėjosi su Chruščiovu, tačiau kur ir kaip rusai būtų nuolaidesni ir sukalbamesni, dar neteko patirti.

Sutartai su rusais niekas neklūdė ir anksčiau, tik -- rusų nustatytomis sąlygomis.

* INTEGRACIJOS PASEKOJ MISSISSIPPI UNIVERSITETE STUDIJUOJAS NEGRAS JAMES MEREDITH teisingumo departamento pareigūnams nebesudaro neturtingo, kovojančio už savo teises studento įspūdį, žmonai padovanojus brangų, naują automobilį.

Filmų ir televizijos aktorė Rūta Le-Kilmonytė, puikiai atlikusi Tautinių Šokių Šventės pranešėjos pareigas, tarp lietuvių laikraštinių. Stovi iš kairės: M. Valiukėnas, J. Palukaitis, Rūta Le-Kilmonytė, A. Antanaitis, J. Vaidelis, šokių šventės komisijos koordinadoras inž. J. Grabauskas ir S. Dautys. V.A. Račkausko nuotrauka

PO SEPTYNERIŲ METŲ NELAISVĖS IŠ SOVIETIJOS GRĮŽO BRAZILŲ ŠEIMA

Jurgis Šatorius

Po tokia stambiomis raidėmis antrašte Rio de Janeiro dienraštis "Diario de Noticias" 1963.VII.3 d. numerį išspausdino straipsnį, kurį čia patiekiamė lietuviškai:

"Tai yra dramatinė istorija vienos brazilų šeimos, kurios galva yra lietuvis. Dvidešimt penkis metus šeima gyveno Sao Paulo mieste, ir vieną gražią dieną nutarė grįžti į tėvynę.

Jūsų korespondentui būnant Galeono aerodrome vienas policininkas parodė grupę žmonių (vyrai, moteris ir keturi vaikučiai) -- išlipusių iš lėktuvo, atskridusių iš Europos.

-- Tai repatriantai iš Rusijos, -- paaiškino policininkas.

Kai jūsų korespondentas priėjo prie jų, vaikučiai susimetė į krūvelę, išsigandę lyg laukdami smūgio. Jų drabužiai buvo labai prasti ir sudrįsę. Moteris žiūrėjo į tą sceną abejingai. Visa jos išvaizda rodė ją esant pervargusią iš sielvarto. Vyrai, kada jūsų korespondentas pasisakė kas esąs ir pareiškė noro pasikalbėti, pasakė:

-- Jaučiamės kaip iš duobės išlipę. Dar vis netikime, kad galime laisvai kvėpuoti ir jausti šviesą bei laisvę.

Patvirtino policininko informaciją: tikrai ištrūko su visa šeima iš sovietų "rojaus", Brazilijos ambasados Maskvoje įsikilimo dėka. Nevengė pasakoti. Net pabrėžė turį didelį norą kalbėti, kad jo pasakojimas būtų įspėjimui kitiems neatsargiems, kad jie nepakliūtų į tokius apgaulingus spąstus, kuriuose jis ir jo šeima vos nežuvo.

Pažadėjo plačiau papasakoti kitą kartą, kada nors, kiek sutvarkius naujo gyvenimo pradžia ir nors kiek išdilis nesėkmingų išgyvenimų kartumui.

NELAISVĖ

Šiandie, kaip buvo žadėjęs, Petras Gylis atėjo papasakoti savo istoriją. Gimė Jurgeliškiuose, Lietuvoje, 1903 metais. Atvažiavo į Sao Paulo miestą 1929. Iš

profesijos -- stalius. Rimtai ir sunkiai dirbdamas sutalpė kiek pinigų ir 1940 metais susidėjo su Albertina Patricia Antonia, iš Santana do Parnaiba. Gimė du vaikai: S. Pauly: Olga ir Valdemar. 1954 metais persikėlė į Montevideo (Urugvajaus sostinę, J.Š.), kur gimė duklė Gėlia. 1956 metais, rusų propagandos paveiktas ir pasilgęs motinos bei trijų brolių, nutarė sugrįžti į Lietuvą, kur gimė dar viena duklė -- Birutė, šiandien jau 7 metų.

Aiškindamas, kokie motyvai paskatino jį grįžti į Lietuvą, Gylis sako:

-- Aš tikėjau, kad grįžęs į tėvynę galėsiu dorai ir gerai jį gyventi. Taip pat labai norėjau pamatyti savo motiną ir brolius ir parodyti jiems mano žmoną bei vaikučius. Net nespėjau, kad pakliūsiu į spąstus ir paliksiu belaisvis. Taip, tikras kalėjimas. Mano tėvynė jau nieko neliko, kas primintų laisvę. Viskas yra išnykę, nelyginant bedugnę ir gyvenimas nebeturi prasmės. Nebėra laisvos tautos. Ji yra Maskvos pavergta.

ŠEIMA IŠŽUDYTA

Gylis pasakoja savo pirmuosius nusivylimus. Paskutinį laišką iš Lietuvos buvo gavęs 1940 metais. Beje, gyvendamas 25 metus Brazilijoje jis tegavo tik du laiškus iš tėvynės. Ir pastarasis laiškas, nors buvo rašytas karui vykstant, nieko nesakė apie kokią nors jo giminių nelaimę. Bet vos tik atskridęs į Vilnių turėjo pirmą sukrėtimą: jo visa šeima yra išžudyta. Jo broliai, norėdami grąžinti Lietuvai nepriklausomybę, buvo išėję į partizanų ir buvo sovietų policijos sugauti. Du broliai buvo iššiusyti į Sibirą, kur vienas mirė 1946 metais, o kitas, -- nuteistas 25 metams tremties, atrodo, dar yra gyvas Sibire... Trečias brolis buvo nužudytas pačioj Lietuvoj 1949 m. Motina mirė 1957 metais. Išdėstęs šiuos faktus Gylis pabrėžia:

-- Jau pirmą dieną, vos atvykęs į Lietuvą, pajutau, kad šiame krašte nebegalėsiu gyventi, nei savo vaikų auginti, nes visur buvo juntama policinė tironija. Susirūpinau keliauti į Braziliją, bet kaip, jei visos durys išstruktų buvo aklinai užtrenktos? Aš nenusileidau, vis kartojau: noriu išvažuoti. Ir tie, nuo kurių priklausė kelionės leidimas, man tūkstantį kartų atsakė neigiamai ir dar įspėjo: "Tu gali gyventi čia".

TERORAS

Gylis pastebi, kad laisvasis pasaulis jau yra daug girdėjęs tokių kaip jo, istorijų iš kraštų, sovietų kariuomenės okupuotų, kur žiauriausiu tirono kumščiu ir teror režimas palaikomas bendradarbiaujant gausiems išdavikams, kuriems Maskva neva suteikia kiek valdžios, bet į kuriuos žiūri ir juos traktuoja su neslepia pasišlykštėjimu, ir pabrėžia:

Jokios tautinės nepriklausomybės Lietuva nebeturi. Beje, taip pat yra ir kituose, 14 sovietų kariuomenės okupuotose kraštuose, ar prie Baltijos, ar prie Juodųjų jūrų ar Azijoje. Lietuviai išdavikai laikomi valdžios tik dėka pusmilijoninės rusų kariuomenės, nepaprastai gerai apginkluotos tankais ir galingomis artilerijomis. Lietuvių tautinis pasipriešinimas buvo sutremtas, patriotai barbariškai išžudyti.

BAISŪS VAIZDAI

Stalius Petras Gylis pasakoja toliau, kad šių dienų Lietuva yra didelė kapai. Vos pasibaigus antram Pasauliniam karui susiorganizavo didelės patriotų grupės tikslu numesti sovietų jungą. Tai buvo jauni vyrai ir mergaitės, kurie pasiskirstė į partizanų grupes miškuose ir slėpėsi. Reakcija buvo negailestinga.

Toliau, atpasakojęs partizanų ir jų giminių kraujo auką, komunistų žiaurų elgesį net su lavonais, išstatant juos aikštėse ir stebint giminių ir artimųjų reakciją, tuo sudarant "pagrindą" tolimesniems persekiojimams ir ištėrimams, taip pat atvaizdavo persekiojimus prieš katalikų bažnyčią ir tikinčiuosius.

MIZERIJA IR BUDRUMAS

Stalius Gylis toliau pasakoja, kad jis su visa šeima gyveno labai kukliuose kolektyviniuose namuose, kur vienintelė virtuvė buvo naudojama dar kitų šešių šeimų savo tarpe labai susipykusių: kiekviena moteris naudojo savo (alyva ar anglimis kūrenamą) krosnelę ir, ruošiant valgį, bijodamos viena kitos, niekad neatsitraukdavo iš virtuvės... Kaip taisyklė, šiuose namuose moterys nesikalbėdavo iš baimės ką pavojingo prasiurti ir tikėjosi, kad kuri nors, nebepakeldama tokių vargingų sąlygų, gali užnuodyti kitos valgį... Taip yra visuose kolektyviniuose namuose Vilniuje ir kituose Lietuvos miestuose. Kai kur net 12 šeimų tenka naudotis

(Nukelta 1 psl.)

Šiandien ir rytoj

NESUTARIMAS tarp Maskvos ir Pekino yra pasidaręs dėmesio centru. Komunistinis pasaulis, kuris iki šiam laikui gyrėsi vieningumu, dabar štai skyla į du blokus. Juos abu skiria ne tiek dogmatiniai nesutarimai, kiek taktiniai skirtumai.

Pekinas, konkuruodamas su Maskva, visą savo veiklą koncentruoja į jaunas Afrikos valstybes, vaizduodamas negrams Chruščiovą kaip kolonistų sandraugą, ir kad rusiškoji revoliucija esant be ugnies... Pilnai suprantama, kad tokia kinų politika Afrikoje ir dalinai Pietų Amerikoje yra geriau įvertinama už sovietiskąją. Audringos revoliucinės idėjos, kviečiančios kovoti masėse visad turi didesnę pasisekimą, negu žodžiai, pataria nuolankumo ir kantrybės. Tuo Pekino šūkis "Ant barikadų", aišku, pas negrus turi daugiau šalininkų negu Chruščiovo patarimas prie tikslo eiti derybų keliu.

Kuris kelias geresnis pasaulio pavergimui po komunizmo vėliava? Ar Pekino brutalus ir kovingas? Ar Maskvos atsargus ir nuolankus? Tai tik taktikos klausimas, nes Mao Tse-tungas ir Chruščiovas siekia to paties tikslo, įtikinti neutraliuosius ir dar neužsiąngažavusius jokiame bloku kraštus, kad tik komunizmas jiems gali padėti pagerinti gyvenimą ir įgyvendinti "komunistinę laimę"...

Vakarų kraštams ir visiems tiems, kurie myli nepriklausomybę ir pasiryžę tvirtai ją ginti, dabartinės kinų-sovietų derybos Maskvoje negali nerūpėti, nes jos liečia ne vien komunistinį pasaulį.

★

MASKVOJE, prieš prasidedant kinų-sovietų konferencijai, Chruščiovas kreipėsi į vieną patikimą pareigūną:

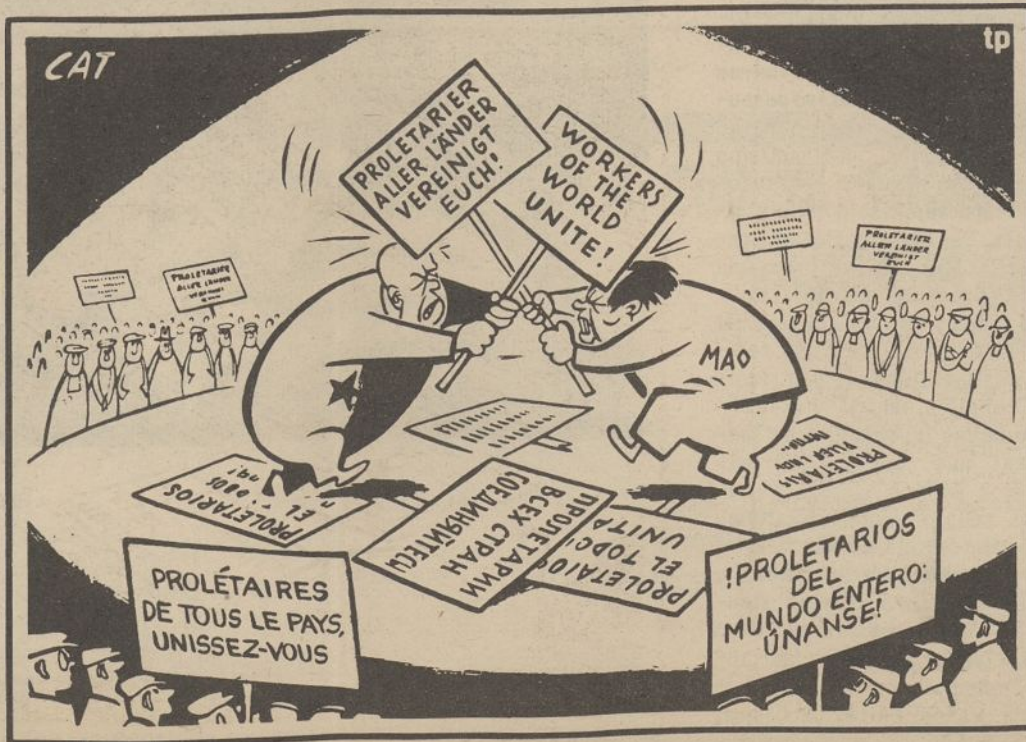
-- Aš tikiuos, kad neužmiršote konferencijos salėje gerai paslėpti mikrofonus!

-- Tas jau padaryta, drauge ministeri pirmininke.

-- Puiku. Kas padarė?

-- Kinai!...

(vg.)

Kinų-sovietų diskusijos Maskvoje...

Po septynerių metų nelaisvės...

(Atkelta iš 1 psl.)

vienintelė virtuvė, kurioj nėra paprasčiausių įrengimų ir visai nepaisoma higienos reikalavimų. Kiekvieniems keturiems ar penkiems tokiems namams yra skiriamas Politinės Policijos budėtojas, kurio tikslas yra sužinoti net ką gyventojai mąsto.

Mūsų paklaustas apie maisto produktus, kuriuos žmonės valgo, Gilyš paaiškino:

-- Valgoma daugiausia kopūstų sriuba ir rūgusis pienas. Kai gauname algą, galime bent dvi dienas pirkti ir valgyti mėsą. Aš palyginti, gaudavau gerą algą. Dirbau didelį baldų dirbtuvę, kurioj buvo daugiau kaip 1,000 darbininkų: vyrų ir moterų.

Šia proga Gilyš paaiškina, kad Lietuvoje moterys verčiamos dirbti pačius sunkiausius darbus. Valdžia jas sando gatvėms šluoti, nešioti plytas statyboje, prižiūrėti geležinkelius ir vieškelius, et., Graudu žiūrėti į šias žilagalves, prieš laiką pasenusias, moteris dirbant taip sunkiai.

Paklaustas apie žmonių drabužius, Gilyš pirštu parodo į sudėvėtą savo tamsiai mėlyną švarką ir sako:

-- Šis švarkas yra vienintelis, kurį aš per septynerius metus nešiojau Lietuvoje. Aš jį pasisiuvau dar Brazilijoje, keletą metų prieš keliantis į Montevideo ir į Vilnių. Tais laikais aš turėjau daug kostiumų, kuriuos atsivežiau į Lietuvą, bet po truputį vis juos parduodavau, kad gautais pinigais galėčiau išmaitinti šeimą, kol beliko tik tas vienas švarkas, su kuriuo grįžau iš nelaisvės. Mano žmona taip pat visus drabužius išpardavė. Žiemą kentėjome baisiai ir jei nemirėm nuo šalčio tai tik dėl to, kad gailestingi žmo-

nės paskolino mums vilnonių drabužių.

DOMUS Palyginimas

Gilyš tvirtina, kad kaimiečių būklė Lietuvoje yra nepalyginti daug sunkesnė nei miesto darbininkų. Mieste darbininkas uždirba mažiausia vieną rublį į dieną. Tuo tarpu kaime -- tik 10 kapeikų ir 200 gramų grūdų, židrint koks darbas. Jaunam stipriam vyrui, nesunku tą darbą atlikti per dieną, tačiau visai kitas reikalas pasenusiam darbininkui, kuris, dėl nedavalgymo nusilpęs, tą patį darbą tegali atlikti į tris dienas. Ir stalius pateikia šia įdomų palyginimą:

-- Brazilijoje vištų augintojai japonai savo vištoms duoda per dieną du šimtus gramų kviečių, o komunistai Lietuvos kaimiečius nori tokia pat porcija išlaikyti gyvus!

Gilyš pabrėžia, kad rusai dirbtinai nustatė USA dolerio kursą, t.y. -- 90 kapeikų už vieną dolerį, kas yra nesąmonė, turint galvoje nepaprastą pragyvenimo brangumą visoje sovietinėje imperijoje. Tokiu dirbtiniu dolerio kursu padaroma labai daug nuostolių žmonėms, kuriuos paremia giminės iš užsienio.

GRĮŽIMAS Į BRAZILIJĄ

Stalius Gilyš pastebi, kad turėtų dar daug ko pasakoti:

Iš mano pergyvenimų galima būtų surašyti keletą knygų. Bet ir to ką pasakiau pakaks. Tačiau nenoriu baigti savo pasikalbėjimo su žurnalistu be mano nuosirdžios padėkos Brazilijos vyriausybei, Brazilijos ambasados Maksvoje bendradarbiams ir ypatingai ambasadoriui Vasco Leitao da Cunha. Jei ne brazilų diplomatų pagalba, nebūčiau galėjęs ištrukti. Man teko keliauti iš Vilniaus į Maskvą leidimo prašyti net devynius kartus, kol pagaliau turėjau laimės įlipti į KLM lėktuvą, skrendantį į Amsterdamą ir iš ten į Braziliją. Net mums lipant į lėktuvą, staiga atsirado kliūčių manir mano šeimai išvykti. Jei ne diplomato Murilo Carvalho intervencija, kuris asmeniškai mus įkėlė į lėktuvą, kažin ar mes būtume galėję grįžti į Braziliją -- į laisvę".

Išvertęs šį straipsnį noriu padaryti keletą pastabų:

1. Petras Gilyš (D.N. tekste visur rašoma portugališka transkripcija, bet skaitoma Žilios), prieš savo kelionę į Lietuvą buvo labai raudonas, todėl, kaip skaitytojas turėtų būti, pastebėjo, kalbant apie jo vedybas, buvo pasakyta "susidėjo". Jis nemėgo bažnytinų apeigų ir jo bute kabėjo didžiulis Stalino portretas... Todėl tai jo dabartiniai sprendimai, apibūdinant gyvenimą okupuotoje Lietuvoje ir jo pilietinė drąsa visą atvirai pasakyti, teikia jo pasikalbėjimui ypatingą prasmę, ypač turint galvoje dabartines labai pro-komunistines nuotakas Brazilijoje.

2. Dienraštis "Diario de Noticias" yra plačiausiai skaitomas ir didžiausio tiražo dienraštis Gueanabaroje, įsteigtas prieš 33 metus ir yra socialistinės pakraipos.

3. Stalius P. Gilio suteiktas interviu buvo Rio labai komentuojamas. Kitą dieną D. Noticias išspausdino apžvalgę ir savo komentarą, kuriame tarp kitų teigimų, skaitome: "Vakarykščiai sensacingi pareiškimai apie sovietų rojų sukrėtė visuomenę, sukeldami pasibaisėjimą. Petras Gilis, atskirtas nuo laisvo pasaulio septynerius metus papasakojo brazilams nežinantiems bolševikinės tikrovės, koks teroras viešpatauja visoje Sovietų Sąjungoje. Tai makabriškiausia revoliucija! Moralinis teroras, kuriame gyvena šeimos: tėvai bijo dami vaikų, broliai - brolių dėl bet kokios pastabėlės apie režimą, pasityčiojimas ir paniekinimas religijos, fanatiškas Chruščiovo kultas ir, pagaliau, neišpasytai sunki grįžimo į Braziliją šios šeimos odiseja, -- visa tai sudaro deginantį kaltinamąjį aktą dar niekad taip stipriai neatvaizduotą brazilų spaudoje, prieš "sovietinio rojus" siaubą. P. Gilio nepaprastai daug padėjo garbingiausias ir geriausias mūsų diplomatų ambasadorius Vasco Leitao da Cunha, o kitas diplomatas Murilo de Carvalho padėjo šeimą net iki lėk-

tuvo durų, kad būtų tikras, jog paskutinį momentą sovietų pareigūnai jo nesulaikys. Daugiau kaip 800 šeimų, tokių pat nelaimingų, dar pasiliko bevilčiųko padėty, negalėdamos grįžti į Braziliją, kuri jas buvo priglaidusi ir kur šeimos buvo sukurios.

Visi brazilai demokratai turi paskleisti šį interviu tarp brazilų darbininkų, mokyklose bei piliečių šeimose, tai -- prisidės prie Brazilijos išgelbėjimo."

4. P. Gilio kelionę į laisvę apmokėjo, kun. misionieriui tarpininkaujant, vienas prekybininkas (nekrakščionis) sumokėdamas 1,200,000 kruzėirų. Beje, misionierius neseniai žuvo S. Pauly sunkvežimio suvažinėtas.

Jurgis Šatorius

Sovietų-kinų santykiai...

(Atkelta iš 1 psl.)

ateiti laikas, kad visomis gerybėmis bus broliškai dalinama si! Kai sovietai varė agresingą užsienio politiką, kinai turėjo tylėti, nes komunizmo laimėjimas būtų ir jų laimėjimas, tačiau, kai sovietai pradėjo kalbėti apie taikingą koegzistenciją, kinų komunistai turėjo pasipiktinti, nes praktiškai iš to jie neturi jokios naudos.

Kai tik Chruščiovas kiek sušvyravo Kubos byloje, kiniečiai, kurie jau kelis metus negauna jokios pagalbos iš sovietų, pradėjo šaukti, kad Chruščiovas išdavė komunizmą. Chruščiovas juos bandė įkalbėti, kad jo keliu einant galima daugiau laimėti. Pavyzdžiui, ta pati Kuba, kuri vis dėlto liko sovietų kontrolėje ir sudaro puikią bazę komunizmui plėstis visoje lotynų Amerikoje. Galimas daiktas, kad kinų komunistai ir būtų atleidę visas Chruščiovo nuodėmes, jei būtų gavę jaučiamą ūkinę pagalbą, tačiau ir apie tai Chruščiovas nenori kalbėti.

Visa tai veda prie prielaidos, kad praktiškai Sovietų Sąjunga šiandien yra pasiturinti valstybė, kurios interesai būtų apsaugoti savo teritoriją nuo galimų Kinijos pasikėsimų. Ji tai gali sėkmingai padaryti tik suradusi modus vivendi su JAV. Susita-

Nusižengimai moralei tiek pakilę Sovietijoje, kad sovietinė spauda jau verčiama atvirai kelti nemalonus faktus ir aiškinti

rusi su JAV, ji galėtų dalinai padiktuoti savo valią visam pasauliui, nes niekas negalėtų atsilaikyti prieš jungtinę JAV-SSSR galybę. To ir tikisi Washingtonas.

Ta prielaida gal ir būtų teisinga, jei Rusiją valdytų caras. Tačiau šiandien Rusiją ir aplinkines valstybes valdo komunistai, kurių tikėjimas reikalauja išplėsti savo valdžią visame pasaulyje. Taktikos sumetimais, jie gali savo tikslų siekimą atidėti, tačiau tai nereiškia, kad jie jų atsisakytų visam laikui. Kadangi jų tikslas pateisina priemonės, į jas įskaitytina ir galima apgaulė. Žinoma, sunku būtų teigti, kad visi sovietų - kinų nesu-

sipratimai yra tik suvaidinti. Savime aišku, kad kiekvienoje sovietų tvarkomoje valstybėje viešpatauja noras turėti galimai laisvesnius santykius su sovietais, tačiau ir atskilusios nuo Maskvos komunistinės valstybės, kaip pvz. Jugoslavija, pasilieka ištikimos komunistiniams idealams, kurie siekia įsiviešpatavimo visame pasaulyje. Jų išsiskyrimas yra tik laikino pobūdžio. Todėl susitaikinimas ir bendros avantūros yra labai galimas daiktas. Man ir dabar atrodo, kad įsivertinimas Kuboje ir Indijos užpuolimas buvo Maskvos ir Pekino sutartas, nesutarta buvo tik dalinė Chruščiovo kapituliacija. Labai galimas daiktas, kad sovietai ir dabar pastumės Raudonąją Kiniją į kokią avantūrą, ypač jei jiems dabar pasisektų apdumti akis amerikiečiams, įrodinėjant savo "gerą valią".

Su tokia galimybe turi skaitytis ir tie, kuriems kinų - sovietų nesutikimas yra vienas iš didžiausių įvykių pasaulio istorijoje. Dėl to A. Harrimanui, kuris pirmasis turėtų patirti sovietų naujas nuotakas, įsakyta laikytis labai atsargiai. Instrukcija jam skamba: play it cool!

ALIARMAS DĖL AUGANČIŲ JAUNIMO NUSIKALTIMŲ SOVIETIJOJE

V. ALSEIKA

apie dalykus, kurie ligi šiol buvo nutylimi. Pastaruoju metu ir užsienio dėmesį sukėlė paplitusi prievartavimų banga. Jau buvo skelbta apie Kuibiševė buvusią bylą, kurioje teisti penkiolika jaunuolių 1960 m. spalio mėn. -- 1961 m. gruodžio mėn. laikotarpy sistematiškai prievartavę nepilnametes. Jaunuolių vadovas ir jų "žygių" įkvėpėjas, Petras Zacharovas buvo nuteistas mirties bausme ("Molodoi Komunist", 1963 sausio mėn. nr.). Pasirodo, kad Sovietijoje dažnas reiškiny -- grupiniai prievartavimai -- "Komsomolskaja Pravda", bal. 17 d. jau buvo paskelbusi: penki jaunuoliai nuteisti mirties bausme sušaudant.

Kas tie jaunuoliai? Čia ir vėl leisime kalbėti "Komsom. Pravda" dienraščiui (bal. 17 d.) -- "tie nusikaltėliai gerai mokėsi ir dirbo ir tinkamai įvykdydavo socialinius įsipareigojimus". Jei vyksta tokie reiškiniai, ar bereikia stebėtis, kad jau keliama aliarmas, reikalaujama "rasti ginklą, kad daugiau nebebūtų girdimi jaunų mergaičių šauksmai" ("Literaturnaja Rossija", 1963 m. bal. 12) ir "redaktorai raginami skelbti faktus atvirai, nieko neslepian, kelti aliarmą ir jaunimui tiesiogiai aiškinti jiems grėsiantį pavojų". ("Molodoi komunist", 1963, nr. 1).

Girtuokliavimo orgijos ir "laisvosios meilės" pavyzdžiai vis dažnėja ir blogiausia, kad tai dažnu atveju vyksta aukštesnio rango pareigūnų namuose ("Junost", 1962, nr. 11). Bandoma ieškoti ir jaunimo nemoralumo priežasčių ir džiaugiama si jų vieną suradus, tai "jau griuvo senoji bažnyčios moralė ir jos vietoje atsirado tuštuma. Taigi, viskas leidžiama ir... mes galime gyventi savo malonumams" ("Izvestijos", 1962 sausio 28 d.).

Jaunimo moralės diskutojama susirinkimuose. Čia vėl iškyla nuomonės, kurioms nieku būdu negali pritarti nei partinė spauda, nei šiaip moralės saugotojai.

Štai, vienuose debatuose jaunas inžinierius pareiškė: "Šių dienų pasaulyje šeima tenka laikyti reakcijos padariniu", kitas kalbėtojas skatino visišką "laisvę žmonių veiksmuose", kiti kėlė vad. "vandens stiklo" teoriją, buvusią populiarią pirmaisiais metais sovietų revoliucijai įsigalėjus, pagal kurią "lytinės traukos patenkimas ir meilės reikalas komunistinėje bendruomenėje turėtų būti tiek paprasti dalykai, kaip ... vandens stiklas" ("Molodoi Komunist", 1963, nr. 1).

Šiuos moralės nykimo reiškinius Sovietijoje palietęs Borisas P. Rogal (Muenchene veikiančio Instituto Sovietų S-gos klausimams tirti biuletenyje, 279 nr.) iškelia prieštaravimus. Taigi, nepaisant visų įrodymų ir gausių spaudos balsų, komunistų teoretikai ir sovietinė propaganda ir toliau aiškina, kad seksualiniai nusikaltimai ir prostitucija egzistuoja tik korupcinėse buržuazinėse bendruomenėse ir kad "Sovietų S-jė prostituciją panaikina, nes nebėra sąlygų jai laikytis" (plg. Didžiąją Sovietų Enciklopediją, 2 laida 35 t., 101 p.). Maža to, "kylanti klasė nereikalinga svaigalių, nei lytinio nesivaidymo" ("Molodoi komunist", 1963, nr. 1).

Tai teorija, o kaip praktikoje? Sovietų spauda pastaraisiais metais paskelbė daug medžiagos, liudijančios apie tai, kad miestuose jaunos merginos įžengusios į prostitucijos kelią ir tai laikėsi pragyvenimo šaltiniu. Ne seniai, kaip rašė "Izvestijų" dienraštis (1963, bal. 3) liaudies teismas Leningrade paskelbė sprendimą, kuriuo ištremtos dvi moterys, motina ir duklė Pimenovos, nes jų bute laikiusios viešuosius namus. Tai dažni šių dienų atvejai, tačiau, sovietų spauda "drovumo" sumetimais vengia naudoti "prostitucijos" žodį.

Kad į Sibirą ištremta labai didelis palaidų sovietinių moterų skaičius, apie tai liudija iš Sibiro rašomi ir sovietų spaudoje paskelbti laiškai. Pvz. V. Marina "Literaturnaja Gazeta" (1963 kovo 14) pasipiktino per gausiu prostitučių skaičiumi Sibire, nes tai esąs aiškus sibiriečių įžeidimas. Girdi, jau grėsiant pavojus ir kai kuriems Sibiro miestams (Bobaido), nes ištremtosios moterys paviliojančios kasyklų darbininkų žmonų vyrus. Laikraštis savo atsakyme pastebi, kad tokie atsitikimai labai paplitę, bet spauda retai juos iškelti.

Spauda vis dažniau šaukia: moralės nusižengimams ir nusikaltimams augant, per daug pasyviai laikosi liaudies teismams ir milicijai. Kreipiamasi ir į aukštąsias pedagogines įstaigas ir kas gi patiriama? "Molodoi Komunist" leidėjai kreipėsi į Rusijos Federacijos Pedagoginių Mokslų Akademiją ir patyrė, kad moralės ir seksualinio švietimo klausimais ligi šiol "nieko pozityvaus nepadaryta" ("Molodoi Komunist", 1963, nr. 1). Pedagogijose, orijai ir istorijai tirti institute, Rus. Federacijos švietimo ministerijoje gautas panašus atsakymas: "Deja, niekas nesirūpina šiais klausimais. Nežinoma, sumetimais šie klausimai kažin kodėl slepiami."

Taigi, nusikaltimai kyla, jaunimo moralė smunka, tačiau nesirūpinama bent iširti, susekti to augimo priežastis.

Ryšium su moralės smukimu Sovietijoje ir jau minėtais, plačiai spaudoje nuaidėjusiais nusikaltimais, sovietiniam režimui labai nepalanki prostitucijos priežasčių sąvoka jų pačių enciklopedijoje. Joje pabrėžiama: "Prostitucijos šaknys siejasi su moterų nelygybe, teisių trūkumu, joms mokant žymiai menkesnį atlyginimą, tos priežastys turi ryšio su netoleruotinomis vargo sąlygomis ir darbininkų pavergimu" (B.S. Encikl., 35 t., 100 p.).

Sovietai teigia, kad komunizmas sukurė visiškai naujo tipo žmogų, pasižymintį aukštais dvasiniais ir moraliniais privalumais. Štorkas teigimas, palyginus su aukščiausiu minėtais duomenimis, pačių sovietų įrodymais ir šaltiniais, nebeatinka tikrovei.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

NAUJAS
LAIVAS JŪSŲ
PLANUOSE?

Jei dailus, mažas laivelis patraukė jūsų akį, leiskite Society pagelbėti už jį užsimokėti mūsų tiesiogine laivų paskola. Society teikia asmenines paskolas kiekvienam vertingam tikslui lengvomis mėnesinio išsimokėjimo sąlygomis, pritaikytomis jūsų biudžetui. Jei paskola svarbi jums, ji svarbi ir mums.

Society
NATIONAL
BANK

VISUOMET AUKŠTOS KOKYBĖS... VISUR POPULIARIOS KAINOS!

DIRVA

 THE FIELD

The Lithuanian Newspaper Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio. 44103

Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

 Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

 Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

 Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

KADA KURIAMOS DIDŽIOSIOS VERTYBĖS

Išėjimas moralinis pagrindas ir jos gyvenimo pateisinimas glūdi ne organizacijų gausybėje, ne kalbose apie lietuviškas išlaikymą ar apie kovos už laisvę frontus. Išėjimas idėja glūdi jos pasižymėjime nuveikti darbus, kurie rodo organizacinius sugebėjimus, darbus, kuriuos atlikus nelieka vien gražūs įspūdžiai, bet lieka pastatytas pagrindas ir geras ūpas tolimesniems žygiams.

Šokių šventė Chicagoje lieka vienu tuo pasisekusiu darbu, kuris neprasidėjo ir nepasibaigė kelių valandų šokių programa. Čia įeina paruošiamieji darbai, kuriuose įdėtas trūšas ir pasižymėjimas lieka pavyzdžiu, kuriam aprašyti neužtenka kelių eilučių spaudos skiltys. Didelis būrys žmonių, įveltas į paruošimo darbus, dar didesnis būrys jaunimo -- vis tai sudaro lietuviškojo darbo talką, kurios vaisiai ilgai švies pavyzdžių didžiųjų, dar neatliktų darbų prieangyje.

Dariaus ir Girėno žygis, kad ir tragiškai pasibaigęs, nebūtų nei pradėtas, jei ne didžioji senųjų mūsų išievių talka. Bet ir talka tik tada sekminga ir naši, kada joje įtelpa aiškūs užsibrėžti tikslai ir jų tikslų įgyvendinimo nauda ir prasmingumas.

Nei Dariaus ir Girėno žygis, nei Šokių šventė nebuvo sau tikslu. Tai nebuvo vienas momentui skirtas reklaminis pasirodymas. Tai nebuvo nei pavienių asmenų ar organizacijų ambicijos reikalas. Tai vis ryškios prošvaitės lietuviškame gyvenime, kur geras tikslas sutraukia vieningam ritmui įvairių pažiūrų ir nusistatymų žmones. Tai prošvaitės, šėšėlyje paliekančios tuos, kurie vadovauja ir gyvena tautinės savigarbos nustojusiu žmonių "principu" -- tegul Jurgis dirba, aš sau gerbdvį jau turiu atsiekęs ir man to gana.

Gyvenimas kupinas pavyzdžių, kur išievių veikloje didesni darbai buvo atlikti ne vien pavienių asmenų ar organizacijų pasižymėjimo, bet kartu jų asmenų tolerancijos ir bendro darbo gilesnio supratimo dėka. Šioje vietoje prisimintinas ir įsidėmėtinas Antano Olio pavyzdys. O kai tik įveikiama asmeniškai ar organizacinė savimyla, kai tik prasikiša egoistinis kipiškumas, darbas nustoja savo svorio ir tinkamo respekto visuomenės akyse.

Didesnių viešų pasirodymų akivaizdoje stojasi PLB Seimas. Tai vėl neeilinis įvykis lietuvių išievių gyvenime. Ypatinai pastaruoju metu visuomenės akys krypta į Bendruomenės žygius, ryšium su jos pastangomis paveikti savo prisidėjimu partinių ambicijų užmarintą vieningos politinės vadovybės problemą.

Įspėjimai, kad tuose žygiuose reikalinga patirtis, taktas ir gili atsakomybės jausmas nėra be pagrindo. Pradėjus žingsnį politinių lieptu, reikia ne menkos koncentracijos ir įžvalgumo.

P.L.B. Seimas visuomenės laukiamas, kaip vienas didžiųjų išievių įvykių. Tam įvykiui jau ruošiamasi, o ruošia nėra rengėjų privatus reikalas. Nuo pasirodymo priklausys, ar PLB Seimas įsiriškiuos į išievių didžiųjų darbų eilę visuomenės teikiamu respektu ir atitinkamu dėmesiu.

Nedaug turime Dariaui ir Girėnui lygių pasižymėjimų, retai nušvinta lietuviška padangė tokiu darniu vyresnės kartos organizacinio ir jaunimo tautinio susipratimo sandėriu, kokių buvo Šokių šventė. Tikėkimės, kad ir ateities pasirodymuose naudosimės tų laimėjimų dvasia.

POSĖDŽIAVO A.L. BENDRUOMENĖS TARYBA

Įstatų numatyta, kad Taryba, vyriausiasis A.L. Bendruomenės organas, posėdžiauja ne rečiau kaip kartą per metus. Tokia metinė jos sesija buvo sušaukta 1963 liepos 6-7 dienomis Chicagoje.

Po LB Chicago apygardos pirm. P. Vėbros sveikinimo, sesiją atidarė prezidiumo pirm. St. Barzdukas, maldą sukalbėjo Tarybos narys kun. L. Jankus. Dalyvavo 38 nariai iš 41. Buvo sudarytos dvi komisijos -- mandaty ir nutarimų.

Žodžių sesiją sveikino Lietuvos atstovas J. Kajeckas, PLB valdybos pirm. dr. J. Sungaila, Kanados LB krašto valdybos atstovas Rudzinskis, buv. Pasaulio Lietuvių Sąjungos pirm. R. Skipitis, Alto valdybos pirm. L. Šimutis, LB Tarybos garbės pirm. prel. J. Balkno vardu dr. P. Vileišis, eilė sveikinimų atsiųsta raštu -- Vliko, Talkos, skautų ir kt.

VEIKLOS PRANEŠIMAI

Veiklos pranešimus padarė prezidiumo pirm. St. Barzdukas, centro valdybos pirm. J. Jasaitis ir ižd. Z. Dailidka, Kultūros Fondo pirm. kun. St. Šantaras, Švietimo Tarybos pirm. J. Ignatonis, garbės teismo pirm. J. Šlepetys, kontrolės komisijos aktus perskaitė pirm. J. Švedas. Prezidiumo pirmininkas savo pranešime taip pat pastebėjo, kad Bendruomenė buvo ir tebėra gyva mūsų spaudoje. "Tai laikome geru reiškiniu: jei apie Bendruomenę kalbama, vadinasi, jos reikalas yra to vertas". Tačiau kalbama nevienodai. Antai, Vliko buv. pirm. prel. M. Krupavičius Lietuvių Dienose konstatavo, kad Bendruomenės "tokios, kokia buvo

kilo neįžvelgiamas didingas Rusijos vaizdas viso pasaulio akys ir sužibo išpirkimo žvake už visą žmoniją" (473 psl.).

Jau tos trumpos citatos aiškiai rodo Chruščiovo politinę liniją. Knygoje nurodoma į komunizmo žiaurumus, bet pati idėja iškeliamas.

Nežiūrint V. Skinkos sofistikos, aš ir toliau pasilieku naiviu ir kur tik bus galima, kelsiu komunistų blogybes.

Pasaulio įvykiai rodo, kad komunizmo nesuprantančių yra dar daug. Kitaip, nebūtų jų problemų, kurioms spręsti reikia net tiesioginės telefono linijos su Kremliu.

A. Musteikis

Detroit

vo sumanyta ir kuriama jos sumanytojų ir organizatorių -- Vliko, neturime". Bet, kaip kad Dirvoje pastebi V. Rastenis, neturime todėl, kad Vliko vadovai ir už jų nugaros stovį kiti mūsų politikai šiandien nenuilstamai stengiasi, jog "tokio vieningo lietuvių išievių susiorganizavimo nei nebūtų". Kai vieni galvoja apie Bendruomenės persitvarkymą, kitiems tuo pačiu metu atrodo, kad Bendruomenė reikia "ne naujų kelių, bet naujų įgėjų" (Pr. Gr. Drauge). Visa tai rodo, kad išievių maišaty Bendruomenės kelias nėra lengvas.

BENDRUOMENĖ DIRBA

Bet Bendruomenė dirba. Centro valdybos pirmininkas jos darbų balanse rado: Sušauktas kultūros kongresas, įvyksta antroji tautinių šokių šventė, rengiamasi jaunimo kongresui 1964 metais ir trečiąjį dainų šventei 1966 metais. Užsakytą naująjį dainų šventei kantatą ir sudaroma repertuaro komisija. Centro valdyba išlaiko Pasaulio Lietuvių Archyvą, ji išgelbėjo nuo varžytynių a.a. prof. K. Pakšto biblioteką ir archyvą. Rūpi liuanistinis švietimas ir kultūrinis judėjimas. Todėl centro valdyba skyrė 650 dol. neakivaizdiniam liuanistikos kursams ir bendraraščių paragoni apygardų bei apylinkių valdybų organizuotų kultūrinių parengimus, kviečiant jų programas atlikti menininkus ir jų kolektyvus iš kitų vietovių. Baigus leisti "Aleksandryną", galvojama leisti lietuvių kultūros istoriją. Be biuletenio lietuvių kalba, kurio redagavimas centro valdybai nemaža našta, vasario 16-osios proga buvo taip pat išleistas biuletenis ir anglų kalba, skirtas amerikiečių spaudai (jo medžiaga pasinaudojo 18 laikraščių). Sėkmingai veikusi L. Prapuolenio pirmininkaujama komisija knygai "Palik ašaras Maskvoje" platinti dabar persi-

organizavo ir renka lėšas kitoms knygoms tarp Amerikos politinio bei kultūrinio gyvenimo vadovų paskleisti. Buvo paskelbtas finansinis vajus atsišaukimu "Išlikimui ir laisvei", nes riboti centro valdybos ištekliai neleidžia vykdyti darbų. Kai kurie užsimojimai davė nuostolių, pvz. simfoninės lietuvių muzikos koncertui kultūros kongreso metu pritrūko tūkstančio dol., reikėjo imti iš valdybos kasos. Šiuo metu JAV Liet. Bendruomenė turi 66 apylinkes, kurių didžioji dalis priklauso 6 apygardoms.

BENDRUOMENĖS PINIGAI

Centro valdybos iždininko metinė apyskaita parodė, kad 1962 geg. 23 dienos likutis buvo \$10,995.96, pajamų per metus turėta \$11,052.77, iš viso pajamų \$22,048.73. Per tą patį laiką išlaidų buvo \$16,055.92, tad likutis 1963 liepos 1 dienai -- \$5,992.81. Iš šių pinigų \$3,800.00 antrosios dainų šventės komitejas perdavė atskiriems su lietuvių daina bei muzika susijusiems uždaviniams vykdyti.

PREMIJOS AR STIPENDIJOS?

Premijų iš tikrųjų turime nemaža. Bendruomenė jas taip pat praktikuoja. Dabar su dviem tūkstančių dol. premija dar ateina PLB Kultūros Taryba už literatūros, dailės ir muzikos kūrinius bei liuanistikos mokslo darbus. Nuomonės ima įvairuoti. Vieni pasisako už premijas kaip efektyvų paikinimą. Kadangi premijuojama taip pat nepateisinamai ir menkų dalykų, tad kitų balsai kritiškai. Štai kodėl kyla reikalas į premijų praktiką atsargiau žvelgti. Šiam tikslui LB Tarybos prezidiumas sudarė kultūros reikalų studijų komisiją

VIRŠUJE: JAV Liet. Bendruomenės Tarybos sesijos, įvykusios 1963 liepos 6-7 dienomis Chicagoje, dalyviai ir svečiai:

Sėdi iš kairės į dešinę: Iz. Dilienė, dr. Alg. Nasvytis -- prez. vicepirm., dr. E. Armanienė, kun. L. Jankus, dr. J. Sungaila -- PLB valdybos pirm., Vl. Dilis, dr. B. Matulionis, J. J. Bachunas, L. Šimutis -- ALT pirm., dr. P. Vileišis, J. Šlepetys, Alė Rūta, J. Jasaitis -- centro valdybos pirm.

Stovį tarp kitų: Tarybos nariai dr. Br. Nemickas, V. Vaitiekūnas, V. Volertas, St. Dzikas, A. Giedraitis, Z. Dailidka -- cvižd., J. Švedas, kun. St. Šantaras -- KF pirm., St. Barzdukas -- prez. pirm., Alf. Mikulskis -- prez. vicepirm., P. Vėbra -- apyg. pirm., V. Izickas, J. Ignatonis -- šviet. Tarybos pirm., V. Kamantas -- prez. sekr., K. Bagdonas, T. Blinstrubas, dr. V. Vardys, dr. A. Razma.

(pirm. dr. P. Kisieliū, sekr. A. Mackus, nariai Vl. Jakubėnas ir dr. V. Vardys), kuri sesijai pateikė pranešimą, pasisakydama už stipendijas, t.y. už atskirų darbų užsakymus. Tokie užsakymai, atliekami įsidirbusių bei prityrusių specialistų, esą geriau užtaisytų kultūrinio mūsų gyvenimo spragas, negu gausios, bet atsitiktinės premijos. Pvz., jau buvo skirta ne viena dramų veikėlių premija, bet mūsų mėgėjų scenos veiklų repertuaro jos nepraturtino -- kaip neturėjom, taip ir neturim ką vaidinti. Tad reikėtų pamėginti užsakymus, gal vaisiai būtų geresni. LB Taryba, dar nedarydama galutinio sprendimo, pavedė Bendruomenės organams šiuo klausimu kalbėtis su PLB Kultūros Taryba, nes suderinti sprendimai geriau už atskirus ėjimus.

(Nukelta į 4 psl.)

NUITYLĖJIMAS - PRITARIMAS

V. Skinka Dirvos 65 nr. (birželio 7 d.) rašo: "Per 18 metų nuo karo pabaigos ir žiopliausias įgavo patyrimą ir žino kas yra komunizmas. Mes patys esame naivūs manydami, kad kiti yra naivūs". Atrodytų lyg V. Skinka nepriklauso prie tų žiopliausiu ir naiviausių asmenų ir gerai pažįsta komunizmą.

Atrodytų, kad prie naiviųjų reikia priskirti ir Lietuvos Nepriklausomybės Fondą, kuris žada išleisti anglų kalba išsamų informacinį ir mokslinį veikalą apie Lietuvą, kaip reikšmingiausią ginklą mūsų kovos su okupantu melu. Panašią knygą rengia ir prof. Vardys. Irgi tik tam pačiam tikslui -- atremti komunistinį melą. Pagal V. Skinką, būtų labai naivu tokiu nepigiu būdu aiškinti apie komunizmo pinkles ir melus. Jei visas pasaulis žino jo blogybes, tai kam čia mūsų veiksniai dar nori įrodinėti

komunizmo žalą laisvam pasauliui. Arba, birželio baisyčių įvykių minėjimas. Kam reikalinga kviesti svetimuosius į tuos minėjimus, juk jie, anot V. Skinkos, puikiai žino apie raudonuosius.

V. Skinka Pasternako romaną Dr. Živago laiko antikomunistiniu, bet jo argumentai yra menki. Štai Pasternakui uždraudė priimti Nobelio premiją su 42,000 dolerių čekiu, bet Šveicarijos banke Pasternako sąskaiton įplaukė 850,000 dolerių jau 1958 m. spalio mėn. (Žiūr. American Mercury).

Chruščiovui nesunku iššmugti rankraštį ir sužadinti pasaulio žiopluosius, kad tą knygą pirkty ir sukrautų milijonus dolerių tolimesnei propagandai. Jei V. Skinka skaitė romaną tai 198-199 psl. (rusų kalba) yra taip pasakyta apie revoliuciją: "kokia didinga chirurgija! Paimti ir iš karto artistikiškai išpauti senus, dvokiančius skaudulius!... Tai istorijos stebuklas..."

Siuvėja ir kartu skutėja Živagui pasakoją: "... Pirmiausia, nauja valdžia... Antra, kaip ten bekalbėtum, jie už paprastus žmones ir tai jų jėga... Iš tikrųjų, mes priklausom bolševikams" (397 psl.).

Pravartu paskaityti V. Skinkai Strelnikovo pasakojimus apie socializmą, kaip jis augo ir vystėsi Paryžiuje, parlamentuose, universitetuose. "Kartu su juo iš-

MAIRONIO JAUNOJI LIETUVA,

knyga be kurios negali apsieiti nei vienas jaunuolis, moksleivis.

Ribotas tos knygos skaičius gautas Dirvoje. Užsisakykite paštu.

Knygos kaina -- kietais viršeliais 2 dol., minkštais -- 1,50 dol.

Blezdingėlė...

Vyto Valaičio nuotrauka

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

PARAMA-

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ	
BARNETT PRANC. KONJAKAS	5th \$4.98
GERMAN BRANDY	5th \$3.98
CANADIAN WHISKEY	5th \$3.98
VODKA pilna kvorta	\$3.59
KRON BRANNVIN	
AQUAVIT (švediška)	5th \$3.98

COCKTAILS MANHATTAN OR	
MARTINI kvorta	\$2.98
LIEBFRAUMILCH vokiškas vynas	5th \$0.89
NAPOLEON FRENCH BRANDY	5th \$3.35
RICCADONNA ITAL. VERMOUTH 30 onz.	\$1.15
BORDEAUX pranc. vynas	5th \$0.98

Iš visos Amerikos suvažiąvę tautinių šokių šokėjai, prieš pasirodant publikai, turėjo generalinę repeciją. Nuotraukoje margaspalvė šokėjų minia.

Posėdžiavo A.L. Bendruomenės Taryba

(Atkelta iš 3 psl.)

BENDRUOMENĖS MĖNUO

Vasario 16-osios šventė susijusi su mūsų kova dėl Lietuvos laisvės. Tad ir šios šventės proga sudedamos aukos prastai visos atiduodamos laisvinimo veiksniams. Čia ne sau, bet kitiems taip pat tarnauja ir Bendruomenė, nors ir pati yra laisvės kovai įpareigota. Birželio trėmimai pradėjo masinę fizinę lietuvių tautos naikinimą, dėl to atsirado pagalbos reikalingų lietuvių. Tai artimo meilės darbai, priklausą Balfui. Jam atiduodami birželio trėmimų minėjimai. Tada Bendruomenė lieka ruduo, susijęs su rugsėjo 8-osios švente, skirta dingusiai Lietuvos praečiai minėti.

Dėl to LB Taryba po organizacinių reikalų studijų komisijos pirm. inž. V. Izbicko ir sekr. A. Giedraičio pranešimų ir pasisakė už rugsėjį, kaip Bendruomenės mėnesį: jo metu visos mūsų dėmesys specialiai skiriamas Bendruomenės idėjai populiarinti, jo metu rengiamos Bendruomenės šventės, jo metu vykdomi Bendruomenės lėšų rinkimo vajai ir t.t.

LIETUVOS LAISVĖS KOVOJE

Šis klausimas LB Tarybos sesijos darbotvarkėje atsirado dėl dviejų priežasčių: jis taip pat įrašytas artėjančio PLB Seimo darbotvarkėje, jis gyvas mūsų svarstymuose bei nusistatymuose. Kokia šiuo atžvilgiu Bendruomenės padėtis, koks jos vaidmuo?

Pačiai Bendruomenei šitai labai aišku: turime ugdyti bei stiprinti kiekvieno lietuvių sąmoningumą ir kovingumą, kuris atsispindėtų ir kultūrinėje Bendruomenės veikloje, ir politinėje jos kovoje už tėvynės laisvę. Tai plaukia iš Bendruomenės esmės ir paskirties.

Kiti norėtų Bendruomenės uždavinius apriboti tik švietimo ir kultūrine jos veikla. Iš čia nesupratimai ir tam tikra viešai jaučiama trintis. Bet atsakymą duos pats gyvenimas. Jam Bendruomenės reikia, nes ji atremta

į tikrovę ir pažangą. Šiandien be Bendruomenės jau negalima nė mūsų politinė vienybė. Štai kodėl atsirado PLB valdybos iniciatyva susodinti visus politinius mūsų veiksmus prie derybų stalo. Jie susodinti, bendra kalba pradėta, dabar jau nuo pačių veiksmų priklauso, ar ji ir toliau bus galima. LB Tarybos sesija, išsklausiusi PLB valdybos pirm. dr. J. Sungailos pranešimo ir gausių pačios Tarybos narių pasisakymų, pritarė PLB valdybos iniciatyvai siekti politinių mūsų veiksmų tarpusavio susipratimo ir konsolidacijos, kurios reikšmė tik Lietuvos laisvės kovos sėkmė, bet ir pačios Bendruomenės greitesniam augimui bei stiprėjimui.

PLB SEIMAS

PLB valdybos pirm. dr. Sungaila sesiją taip pat supažindino ir su parengiamaisiais PLB seimo darbais. Be kultūrinio, seime taip pat ryškus ir politinis momentas. Su entuziazmu sutikta ta pranešimo vieta, kad Kanados paštu valdyba patenkino PLB valdybos prašymą seimo proga žymėti iš Toronto išeinančius laiškus šiuo tekstu: Lithuanian World Congress, August 30 - September 1. Žymėjimas bus pradėtas rugpj. 18 ir truks dvi savaites. Prie Toronto rotušės seimo metu bus taip pat iškelta Lietuvos trispalvė, į seimą pakviesti Kanados valdžios atstovai.

NAUJOS LB TARYBOS RINKIMAI

Dabartinė (trečioji) JAV LB Taryba išrinkta 1961 geg. 13-14 dienomis. Nauja (ketvirtoji) Taryba turi būti renkama 1964. Paliktas tas pats renkamas Tarybos narių skaičius -- 31. Rinkimai bus vykdomi sritimis (rajonais), kurių bus penkios.

Galės rinkti ir būti renkami visi JAV lietuviai, ne jaunesni kaip 18 metų amžiaus, įsiregistravę LB apylinkėse. Bet rinkimų teisė nebus siejama su tautinio solidarumo įnašu mokėjimu. Bus balsuojama urnomis ir paštu.

AUKOS IR PADĖKOS

Kad Bendruomenė galėjo išleisti "Aleksandryno" II-ąją tomą, prie to prisidėjo Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija savo tūkstančio dol. auka. Kad gali rūpintis lietuvištinę mokyklą vadovėlių leidimu, be kitų, taip pat prisidėjo ir naujai gimstas Lietuvių Fondas, Bendruomenei atidavęs savo kapitalo pirmųjų metų procentų didžiąją dalį. LB Taryba abiem aukotojams pareiškė nuoširdžią padėką.

Taryba taip pat nutarė pasveikinti rašytoją Jurgį Gliudą, kurio "Namai ant smėlio", išversiti į anglų kalbą, susilaukė milijoninio tiražo magazino Time pripažinimo bei palankaus įvertinimo ir pateko į Amerikos mokyklų chrestomatiją. Rašytojo Gliudos laimėjimas yra tautinis mūsų laimėjimas, todėl Bendruomenė jį nuoširdžiai džiaugiasi.

Taryba posėdžiavo Hollywood Inn salėje (2417 W. 43 St.), kurios savininkas M.E. Rudauskas, įvertindamas Bendruomenės darbus, sesijos metu centro valdybai paukojo šimtą dol. Tai graži ir prasminga auka, kurią Taryba sutiko dideliu pasitenkinimu.

LB Chicago apygardos valdyba išleido plokštelę, kurioje įrašyta antroji dainų šventė. Šios šventės chorų dirigentu buvo muz. Alf. Mikulskis, Tarybos prezidento vicepirmininkas. Apygardos valdybos vicepirm. K. Drunga sesijos metu plokštelę dainų šventės dirigentui muz. Mikulskiui viešai įteikė, o Taryba tokią įteikimą palydėjo visu nuoširdumu.

SĄŽINĖS PATIKRINIMAS

Sesija priėmė ateinančių metų Bendruomenės veiklos planą, kurį pateikė centro valdybos pirm. J. Jasaitis. Priėmė ateinančių metų sąmatą, kurią pateikė išd. Z. Dailidka. Priėmė nutarimus, kurie bus paskelbti atskirai.

Prezidiumo pirm. St. Barzdukas, uždarydamas sesiją, padėkojo už dalyvavimą PLB valdybos pirm. dr. Sungailai, LB Chicago apygardos valdybai su

ŽALGIRIO KAUTYNĖSE NEBUVO NĖ VIENO RUSO

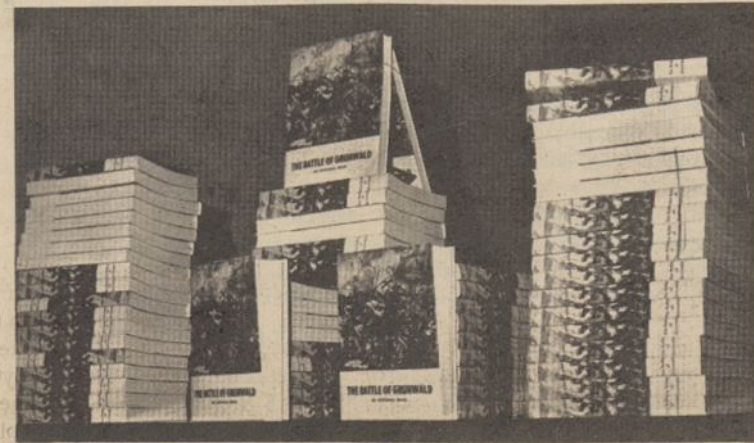
Neseniai Californijoje Lietuvių Dienų leidykla išleido anglų k. knygą apie 1410 metais įvykusias Žalgirio kautynes. Veikalo originalo autorius I.K. Sokolnikov. Lietuviškai parengė J. Sužiedėlis. Laisvai anglų kalboniškvertė, prologą, epilogą parengė J.J. Bielskis. Knygos vardas "The Battle of Grunwald".

Los Angeles Lietuvių Bendruomenės namų salėje knygos "krikštytos" įvyko 1963 liepos 7 d. Paaiškinamoje kalboje knygos vertėjas dr. J. J. Bielskis (Lietuvos konsulas Los Angeles, Cal.) nupasakojęs XV a. Lietuvos valstybės - imperijos karinę padėtį, pažymėjo, kad 1410 metais įvykusiose Žalgirio kautynėse nebuvo nė vieno rusų kario. Dabar bolševikai skelbia, kad dalyvavusi Smolensko įgulos kariuomenė, o tai buvę rusai. Netiesa: tuo laiku Smolenskas priklausė Lietuvai, jo kariuomenės vadai ir gerokai dalis kariuomenės buvo lietuviai, kiti buvo gudai. Nė vieno rusų nebuvo ir Lenkijos kariuomenės eilėse. Pažymėtina, kad pora Lietuvos kariuomenės dalinių buvo Lenkijos kariuomenėje, kurių reikėję lenkų karinės moralės pakėlimui. Vyriausioji kariuomenės (Lietuvos ir Lenkijos) vadu buvo lietuvis Vytautas Didysis. Lenkų pusėje stovėjo taip pat lietuvis Jogaila, tvarkęs Lenkijos karines jėgas.

Po to kalbėjęs dr. J. Jusionis pasakojo, kaip 1930 metais iš Nepriklausomos Lietuvos buvo nuvykęs aplankyti Žalgirio apylinkių. Pėsčias išvaikščiojo nema-

Liepos 7 d. Los Angeles Lietuvių Bendruomenės salėje Lietuvos konsulas dr. J. Bielskis pasirašo "Žalgirio mūšis" dalį. Vytautui Jonynui. Toliau eilėje autografo laukia A. Gustaitis, Andrašiūnienė ir dr. J. Jurkūnas.

Dalis knygų "Žalgirio mūšis" anglų kalba Lietuvių Dienų leidykloje...

L. Kančausko nuotrauka

žas apylinkes. Beveik visi senieji žmonės kalbėjo senąja prūsų lietuvių kalba, arba mozūriškai. Apylinkių gyventojai su didele pagarba pasakodavo apie 1410 metais buvusias Žalgirio kautynes, kur vokiečiai buvo kruvinau sumušti.

J. Balčiūnas-Švaistas pažymėjo, kad Vytautas Didysis yra įėjęs pasaulinės kariuomenės istorijon, kaip pirmas panaudojęs visiškai naują karo strategiją: atsitraukimą. Toji nauja strategija suklaidino vokiečių ir kitų europiečių karių.

Jie manė, kad lietuviai traukiasi, nes negali atsilaukti. Kryžiuočiams metus visus rezervas,

lietuvių staiga sustojo bėgę, apsupo kryžiuočių pagrindines jėgas ir visiškai sumušė. Taip padaryti galima tik su labai gerai morališkai parengta kariuomene, kokia neabejotinai buvo tuoliaiškė Vytauto Didžiojo Lietuvos kariuomenė.

P. Skirmantas pasakojo, kaip jam lankant kryžiuočių laikų pilis 1944 metais vokiečių vadovas parodė rūstį, kuriame buvo kalintas D.L.K. Kęstutis. Vadovas turistų paklausė, ar iš tokio baisiai tvirtai padaryto rūsto, kurio akmenys gero pianino didumo, durys gal trijų inčų pločio, iš abiejų pusių apkalto tvirtu medžiu, galima kaliniui pabėgti. Visi turistai atsakydavo, kad pabėgti tikrai neįmanoma. "O Didysis Lietuvos Kunigaikštis, kuris čia buvo kalintas, pabėgo. Tai matote, kokių protingų žmonių buvo senovėje".

J. Lankeliškietis

R. SPALIO

naujai pasirodęs
novečių rinkinys,
ANGELAI IR NUODEMĖS,
išleistas Nidos Knygų Klubo Londone,
jau gaunamas Dirvoje.
Kaina — 2 dol.

DIVIDENDUS MOKAME KAS 90 DIENŲ!

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS, NES DIVIDENDĄ NUO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŪSIME DIVIDENDUS KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRASVABU GAUTI DAŽNIAU, NES IS TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

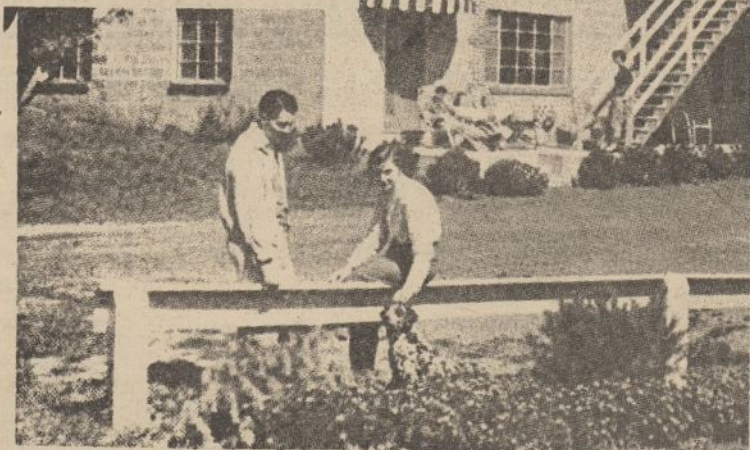
1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,
sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

ECHO VALLEY

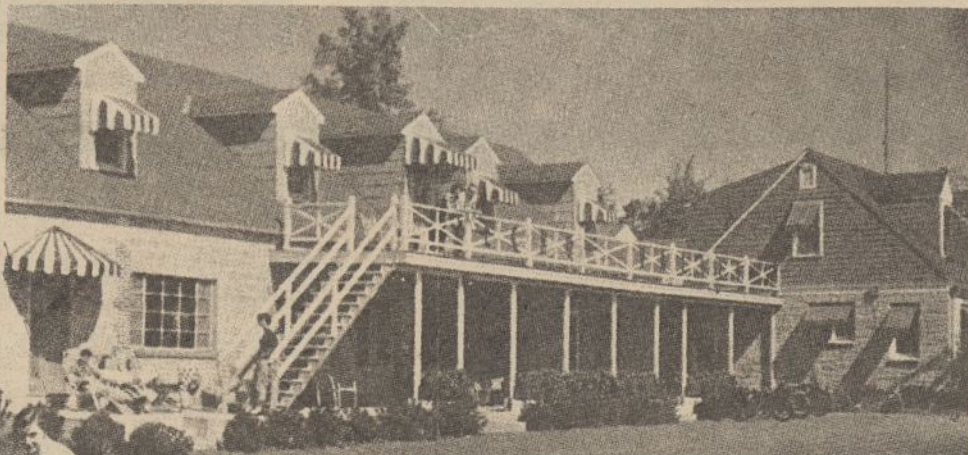
Lietuviai savininkai
ELENA ir JULIUS GARMAI
Visus malonius kviečia atvykti
Iš anksto kreiptis:
ECHO VALLEY
ECHO LAKE, PA.
Tel. (Area 717) 424-1920.

Nuolaidos: organizacijoms, stovykloms, suvažiuojantiems.

LIETUVIŠKA VASARVIETĖ

ATIDARYTA ISTISUS METUS.

DŽIAUGSMAS — POILSIS IR RAMYBĖ POCONO KALNUOSE.

Kur vakar dienos malonumai — tampa rytdienos maloniais prisiminimais...

Puikūs ir patogūs kambariai su televizija, radijo ir voniomis, arba atskiri nameliai.
Modernus baras, didelis maudymosi baseinas ir ežerėlis, 20 akrų miško, visokiausias sportas vasarą ir žiemą, šokiai ir geras lietuviškas maistas.

DARIAUS IR GIRĖNO ŽUVIMO 30 METŲ SUKAKTIS

K. S. Karpus

1933 metų liepos 16 suvažiavime Chicagone dalyvauti didžiulėje Lietuvių Dienos programoje, surengtoje Šimtmečio Progreso Pasaulinės Parodos proga.

Kaip reikšmingai Chicagoje tautinei grupei, lietuviams toje parodoje, buvo paskirta visa diena -- nuo 10 val. ryto iki 9 val. vakaro -- pasirodyti visu kuo galima.

Kažin, ar kada bepajėgs Amerikos lietuviai surengti tokio masto iškilmės, kokios buvo prarastos tą liepos 16 dieną, nors dabar surengiama operų pastatymai, kongresai, sporto, dainų ir tautinių šokių šventės.

Lietuviams tą dieną buvo pavesta naudotis specialiai įrengtu tokiems reikalams parodos ribose paviljonu su estrada, su visu aptarnavimu, su dešimtimis tūkstančių sėdimų vietų po atviru dangum, programų žiūrėti su einančiais publikai.

Programą sudarė jungtiniai Chicago lietuvų chorai, Chicago Lietuvių Simfonija, šv. Kazimiero Akademijos orkestras ir solistai. Pasirodė tik savų lietuvių kompozitorių kūriniai.

Parodos vadovybė 10:30 val. ryto oficialiai pasitiko ir įvesdino į parodą Lietuvos Igalotą Ministrą B. K. Balutį, ir pavaišino pietumis. (Balutis tuo metu buvo Lietuvos atstovu Washingtone. Jis seniau buvo chigagietis, Lietuvos redaktorius. Taigi ir lietuviai jį savo keliu iškilmingai, vaišingai priėmė, pagerbė). Dalyvavo generalinis konsulas Povilas Žadeikis, konsulas Chicagoje A.B. Kalvaitis, ir Lietuvių Dienos programos rengėjai.

Solistai toje programoje buvo: Genovaitė Giedraitytė, Alice Steponavičienė - Stephens, Helena Bartush, Elena Sadauskaitė, Juozas Babravičius.

Orkestrų ir chorų dirigentai: C.F. Steponavičius - Stephens, prof. A. S. Pocius. Dvi jaunimo grupės išpildė klasišką baletą ir tautinius šokius.

Programa pradėta 2 val. po

pietų, su Lietuvos himnu, choroams giedant, orkestrams grojant ir daugtūkstinei dalyvių miniai pritariant.

Kalbėtojai, po oficialaus parodos vedėjų atstovo įvedamos kalbos, buvo chigagiečiai rengimo komiteto atstovai Prof. B. F. Mastauskas, J. P. Varkala, Lietuvos Ministras B.K. Balutis ir prof. Alfred Senn.

"KARALIENĖ"

Po himno ir įžanginės kalbos į sceną 12 lietuvių lydinčių, iškilmingai buvo įvesta "Lietuvių Dienos Karalienė" Jevutė Paulekiutė, anksčiau lietuvių komiteto išrinkta tai iškilei. (Ši mūsų Jevutė vėliau pagarsėjo plačiuoju Amerikoje ištekdama už milijonieriaus Winthrop Rockefellerio).

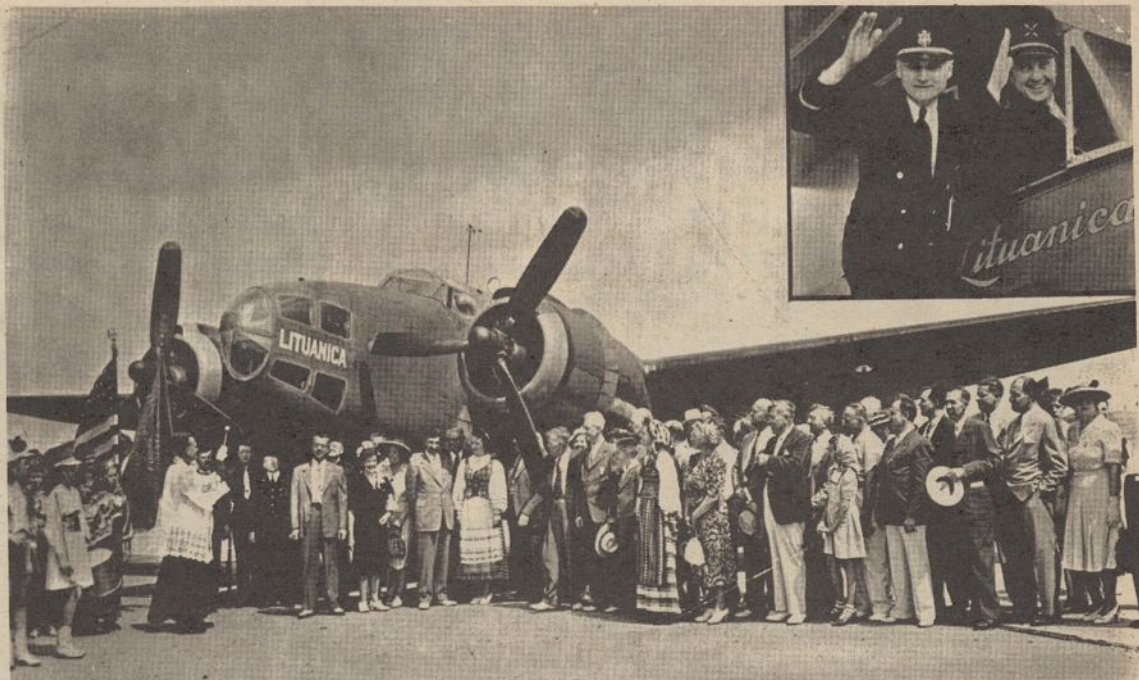
Graži diena, didinga programa -- lietuviai jautėsi užviešpatavę Chicago Pasaulinę Parodą.

aiškštėje ir vandenyje, apie 90 lietuvių jaunuolių išpildė sporto programą. Sportininkų vadovai buvo: Dr. J. P. Poška, Al Kumskis ir M. Pavilonis. Dalis tų sportininkų 1938 metais dalyvavo Lietuvos Olimpiadoje.

Lietuvių Dienos proga į Chicago suvažiavo organizacijų vadai ir veikėjai pasitarimams. Buvo sušauktas Lietuvių Prekybos Rūmų organizacijos suvažiavimas liepos 17-tai, po Lietuvių Dienos, prekybos-importo-eksporto su Lietuva aptarimui.

DARIUS IR GIRĖNAS IŠSKRENDĄ

Netaikė jiedu savo išskridimo į Lietuvą su Lietuvių Diena Chicagoje, nors buvo chigagiečiai. Darius ir Girėnas jau nuo gegužės pradžios buvo New Yôrko aerodrome, laukė gero oro ir valdžios leidimo skristi, bet leidimo vis

Lituanicos krikštynos Chicagoje 1933 m. gegužės 6 d.

sekmadienio rytą, kai pasirodė dienraščiai. Visi lietuviai, kas tik buvo Chicagoje, pranešimu apie jų išskridimą buvo nepaprastai pradžiuginti. Išties dieną kiekvienam rūpėjo jų žygis ir jų

Ministeris Balutis su konsulais aplankė lakūnų šeimas Chicagoje, pareiškiant užuojautą. Iš Lietuvos buvo gautas prašymas leisti juos iškilmingai palaidoti Kaune ir šeimos sutiko.

LIETUVIAI PRAVIRKO...

Liepos 17 rytą, rengdamiesi eiti į Lietuvių Prekybos Rūmų suvažiavimą, graibstė anksti išleistus popietinius laikraščius, kurie jau buvo įdėję tą lietuviams žiaurią žinią; žvilgtelrėję į pranešimą, visi nutirp nutilom, apsiašarojom, ilgai vie-

nas į kitą negalėjom pažitūrėti... Buvom visi -- Balutis, konsulai, įvairių kolonijų biznierių, profesionalai... ir visus lygiai kankino toks žiaurus lakūnų likimas... Tiedu vyrai baigė savo žygį, lyg arai palaužtais sparnais...

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

CHICAGO AMERICAN

VOL. XXIV, NO. 11--P. M. CHICAGO, MONDAY, JULY 17, 1933 PRICE THREE CENTS

OPENING

CHICAGO SEA FLYERS KILLED IN GERMANY

1,000,000 GET PAY RAISES
Chicago's Heart Won by POST 'LEAVES MOSCOW'
Italy's Flying Hero

Programos pusė buvo transliuojama visam kraštui per National radio tinklą, antra dalis per Columbia radio tinklą, parodos kaštais.

Vakare, tarp 6 ir 9 val., kitoje, sportininkams įrengtoje,

nesulaukė. Tinkamas išskridimui oras matomai pasitaikė kaip tik šeštadienį, liepos 15 d., ir jiedu be leidimo, anksti, 5:24 val. ryto, sėdę į lėktuvą, pakilo į padangę...

Apie tai žinios pasklido plačioje Amerikoje, ypač Chicagoje,

likimas -- labiau negu ta vaizdinga programa parodoje.

Dienai baigiantis, betgi, nieko aiškaus apie lakūnų kelionę nebuvo girdima, nors drebančiomis širdimis lietuviai troško išgirsti, ir susirūpinusiai apie tai kalbėjo vienas kitą sutikę.

ŽINIA... IŠ SOLDINO

Pirmadienio rytą Chicago dienraščiai paskelbė galutinas žinias, gavę oficialius pranešimus iš Soldino, Vokietijoje, kad netoli užtiktas nukritęs sudužęs lėktuvas, kad du lakūnai rasti negyvi, ir kad prie jų rasti lietuviški laikraščiai ir kiti raštai patvirtina, jog tai buvo Darius ir Girėnas, išskridę iš Amerikos per Atlantą į Kauną.

Laikraščiai įdėjo smulkius davinius, kad jiedu laimingai perskrido Atlantą, nuskrudę viso apie 4000 mylių, ir kad truko tik apie 400 mylių iki kelionės tikslo -- Kauno, kai jie sutiko tragišką kelionės galą.

Jie buvo kelionėje virš 37 valandų, taigi baigė savo gyvenimą veik tuo laiku, kai Lietuvių Dienos programoje baigta dainuoti paskutinės dainos...

Chicagoje gyvenę Stepono Dariaus motina, broliai ir patėvis Degutis, namie sėdėdami visą tą dieną prie radio klausė pranešimų. Kai sekmadienio vakare ir naktį nieko tikro negirdėjo, telefonu skambino į laikraščių redakcijas teiraudamiesi, ką jos žino apie tuos lakūnus.

Liepos 17, prieš pasirodant laikraščiams, į Dariaus motinos namus atsilankė Chicago American dienraščio redakcijos siųstas reporteris pranešti paskiausią gautą žinią apie Darius ir Girėną -- redakcija tą rytą buvo gavus žinią iš Soldino -- ir pasirodė dienraščiai didelėmis raidėmis skelbė: "CHICAGO SEA FLYERS KILLED IN GERMANY" -- su ilgais aprašymais minint jų vardus, jų tautybę, ir kad jų kelionės tikslas -- Kaunas -- nepasiekta... (Tik pirmadienį, Europos laiku, buvo rastas sudužęs lėktuvas).

Buvo paduota žinia ir iš Kauno, kad ten, lietingame ore, ministras pirmininkas J. Tūbelis su daugybe lietuvių, nuvykę į aerodromą laukė vakare Dariaus ir Girėno atskrendant -- bet sulaukė tik katastrofinės žinios apie jų nukritimą Soldino miške Ilyje.

Dariaus ir Girėno laidotuvių eiseną Kaune prie Igulos bažnyčios.

MOKAME

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

4 ¹/₂ %

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

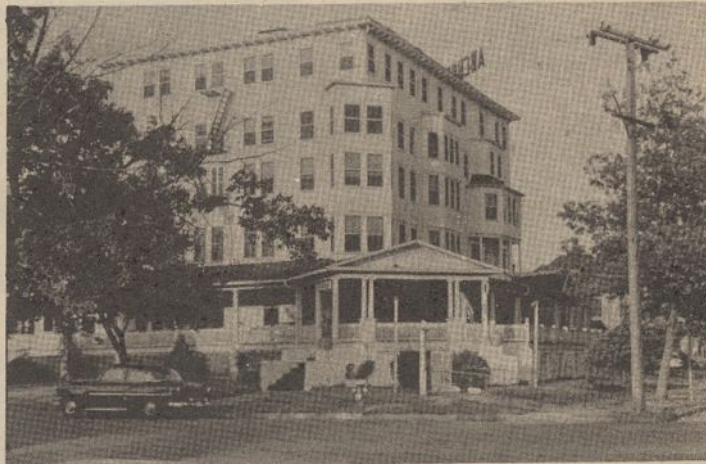

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanavskas, Pres.

HOTEL NIDA CORP.

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J.
PRospect 4-7788

Įvairiais metų laikotarpiais malonu visad atsilankyti gražiajame Asbury Parke prie Atlanto ir pailsėti apskritus metus veikiančiame viešbutyje "Nida" 7-tos ir Park Ave. kampe. Tel. PR 4-7788. Švarūs kambariai, pigūs ir skanus maistas.

Prie viešbučio veikia restoranas ir baras. Viešbučio salė išnuomojama įvairiems pobūviams. Patogus susisiekimas traukiniu ir autobusu.

Savininkai P. C. Mačiuliai.

Jungtinis pabaltiečių choras Adelaidės miesto rotušės scenoje, išpildęs birželių trėmimų minėjimo meninę programą.

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ ŽINIOS

SIRDINGAI ISLYDĖTA SOLISTĖ GENĖ VASILIAUSKIENĖ

Kai "Dirvos" skaitytojai skaitys šias eilutes, populiari Australijos lietuvių solistė G. Vasiliauskienė jau bus pasiekusi Amerikos krantus.

Adelaidės lietuviai, su kuriais ji nuolat gyvena ir kuriems solistė dažniausiai dainuoja, širdingai atsisveikino su ja specialiaje Kultūros Fondo surengtame koncerte. Be G. Vasiliauskienės, šiame koncerte dalyvavo žymi Australijos pianistė Miss Dorothy Oldham. Ji yra nuolatinė G. Vasiliauskienės akomponiatorė, kuri akomponuos jai ir jos koncertuose po Amerikos lietuvių kolonijas. Pianistė Dorothy Oldham atskris į JAV lėktuvu prieš gastrolį pradžią, o paskui grįš Australijon kartu su G. Vasiliauskiene laivu.

Atsisveikinimo koncerte prie šių dviejų menininkių prisijungė rašytojas Pulgis Andriūšis, paskaitydama s iš savo kūrybos. Solistė G. Vasiliauskienė atsisveikinimui padainavo net keturioliką atskirų dainelių. Per pirmus du išstojimus solistė davė 8 lietuviškas dainas.

Antra jos koncerto dalis buvo skirta pasaulinėms dainoms.

Pianistė D. Oldham solo paskambino M. K. Čiurlionio Preludą ir Mazurką, tris naujai iš Lietuvos gautus gabalelius pianui, o vėliau dar Fr. Chopin valsa ir W. A. Mozart turkų maršą.

Solistė savo programą laiko paslaptį. Ji pareiškė, kad jos gastrolėse koncertų programą nulems vietos reikalavimai ir klausytojų norai. Tuo reikalu ji pasiryžus artimai tartis su vietos menininkais. Australijoje tiek vietos lietuviams, tiek ir australų visuomenei koncertuose bei per radijo ji yra išdavinusi šimtus dainų.

Vienoje šios informacijos vietoje buvo paminėtas dr. H. Perkins. Tai Pietų Australijos radiofono muzikinis skyriaus direktorius, kurį su lietuviškom liaudies dainom ir lietuvių muzika supažindino Jonas Zdanavičius-Zdanis, savo laiką gyvenęs Adelaidėje ir dirbęs radiofone. Dr. H. Perkins harmonizavo visa eilę lietuviškų liaudies dainų.

Atsisveikinimo koncertas Adelaidėje buvo šeimyninė meno šventė, sutraukusi pilną Lietuvių Namų salę. Kultūros Fondas už šį koncertą jokio jėimo mokesčio neėmė; kuklias išlaidas padengė aukos už programas. Būdinga, kad Australijoje niekas nerengia koncertų pelno sumetimais ir patys solistai už dalyvavimus koncertų programose

neima jokio honoraro. Visas skiriama bendram lietuviškam tikslui.

Solistė G. Vasiliauskienė apie galimybes koncertuoti Amerikoje visai negalvojo iki tol, kol jai tos minties nepapiršo didelis Australijos lietuvių bičiulis J. J. Bachunas. Vykdydamas pasiryžimą arčiau supažindinti ir glaudžiau tarpusavyje surišti po visą pasaulį išsiblaškusius lietuvius, jis ir sudarė sąlygas G. Vasiliauskienei koncertuoti Amerikos lietuvių kolonijose. Kiek mums čia Adelaidėje yra žinoma, p. J. J. Bachunas pats suorganizavo ir solistės koncertų maršrutą, susitarė su atskiromis kolonijomis ir turi paruošęs detalizuotą planą.

Adelaidiškiai neabejoja, kad ir Amerikos lietuviai pamils G. Vasiliauskiene lygiai taip pat, kaip ją myli ir gerbia visos Australijos lietuvių kolonijos. Iš Australijos ji buvo išlydėta su širdingiausiais linkėjimais.

KYLANTIS JAUNAS DAILININKAS

Jau antri metai Adelaidės Meno Mokykloje dailių meną (Fine Arts) studijuoja jaunas lietuvis Vytautas Kapociūnas (gimęs 1943. 12. 23).

Vytautas Kapociūnas yra vienas ryškiausių jaunųjų lietuvių dailininkų, kuriam Australijos vyriausybė paskyrė ketverių metų stipendiją menui studijuoti. Me-

no mokyklos profesoriai ir įvairūs meno kritikai jį vertina gana aukštai. Adelaidės Meno Galerijos vicedirektorius p. D. Dryden asmeniškai nusipirko dailininko Kapociūno autoportretą, kuris buvo išstatytas galerijos rengtoje "Melrose prize" kūrinių parodoje.

— Šiandien dar nežinau, kas iš manęs išaugs, — pareiškia pats Kapociūnas. — Kelias ilgas ir sunkus, bet aš jo laikysiuos visom keturiom.

Iš visų Adelaidės Meno mokykloje studijuojančių jaunuolių jau antri metai jis eina pačiu pirmuoju.

KASMETINIS TRĖMŲ MINĖJIMAS ADELAIDĖJ

Jau kelinti metai iš eilės Adelaidėje gyvena pabaltiečiai (lietuviai, latviai ir estai) jungtinėmis jėgomis rengia iškilmingus trėmimų minėjimus, kurie visada pravedami birželio mėnesio viduryje miesto rotušėje (Town Hall).

Tų minėjimų rengimu rūpinasi Adelaidėje sėkmingai veikianti Baltų Taryba, kurioje ilgus metus lietuvius atstovavo Juozas Lapšys ir kurį dabar pakeitė Antanas Šerelis. Baltų Taryba yra daug nuveikusi šių trijų tautų kovoje dėl laisvės ir jos balso australai mielai klauso. Visi šios Tarybos rengiami trėmimų minėjimai sutraukia didelį kiekį adelaidiškų ir virto pačiom ryškiausiom, priešbolševikinėm demonstracijom Adelaidėje. Į tuos minėjimus visada atsilanko daug parlamentarų, senatorių, valdžios atstovų, savivaldybininkų ir t.t. Ypač gausus šiuo atveju buvo šimetinis minėjimas, kuriame dalyvavo ir JAV konsulas Adelaidėje ir kuriame pagrindiniu kalbėtoju buvo Pietų Australijos parlamento užsienio reikalų komiteto vicepirmininkas Dr. Forbes. Savo kalboje jis akcentavo komunistinį pavojų, iškėlė pabaltiečių kančias ir pabėgėlių pareigas aiškinti australams bolševikų užsimojimus. Jis nurodė, kad Australijos atstovas Jungtinėse Tautose turi nuolatinį pareidymą (Standing order)

Pabaltiečių atstovai deda vainiką prie laisvės didvyrių paminklo Adelaidėje. Prieky pabaltiečių tarybos pirm. latvis Riteris, vainiką neša lietuvaitės D. Maželytė ir D. Urnevičienė, toliau eina lietuvių atstovas A. Šerelis ir estų atstovas Lomp. A. Budrio nuotrauka

kiekviena tinkama proga kelti laisvės atstatymą Pabaltijoj.

Minėjimo proga buvo priimta rezoliucija, adresuota Australijos ministeriui pirmininkui. Rezoliucijoje tarp kita ko Australijos vyriausybė yra prašoma kelti Jungtinėse Tautose Pabaltijo kraštų išlaisvinimo klausimą ir imtis žygių prieš komunistinę grėsmę tiek viduje, tiek užsieny.

Šių metų minėjimo iškilmės Adelaidėje buvo pradedamos iškilmingai padedant vainiką prie Laisvės Didvyrių paminklo.

V. Radzevičius

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti Dirvą

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

EAGLE STAMPS SAVE YOU MORE AT MAY'S

MAY'S

DOWNTOWN
ON THE HEIGHTS
PARKTOWN
SOUTHGATE

BASEMENTS

Ir vėl! Kita siunta populiarių
ŽINOMŲ GAMYKLŲ VYRAMS

**TROPIKINIAI
KOSTIUMAI**

DYDŽIAI

Reguliarūs
36 iki 46

Trumpi
36 iki 44

Ilgai
37 iki 46

\$20

žvelkite į šį pasirinkimą

Audiniai:

- Populiariai kampuoti
- Pageid. dryžuoti
- Lygių spalvų
- Gražūs pletai
- Kiti puikūs audiniai

Spalvos:

- Mėlyna
- Alyvinė
- Pilka
- Juoda
- Pilksva
- Ruda

Medžiagos:

- 55% dacrono polyesterio, 45% dirbtinio šilko
- Avrono dirbtinio šilko
- Arnel triacetato
- Dirbtinio šilko ir acetato

LYGIOS IR SU KLOSTĖMIS KELNĖS

VYRAI: Pasirinkite iš 842 puikiai pagamintų gerai dėvimų tropinių kostiumų. Kiekvienas jų yra iki detalių tobulai pagamintas, kaip aukštos kainos kostiumai ir iškelia šio sezono naujausius audinius ir spalvas. Daugelis jų skalbiami ir džiaugsitės nešioję juos visą vasarą ir rudenį. Ir atsiminkite, kaip vėsi ir patogiai jausitės tik už \$20! Skubėkite geresniam pasirinkimui.

Ryšių su žemomis kainomis, imamas mažas mokestis už pataisymus.

BASEMENT MEN'S CLOTHING DEPARTMENT, THE MAY COMPANY DOWNTOWN AND BRANCHES

5000 porų vyrams žinomų
gamyklų pirmos rūšies

Tropikinės kelnės!

- Lygiu frontu
- Klostytu frontu
- Ivy stilių
- Kontinentalių stilių
- Su diržais stilių

PALYGINKITE
5.99 iki 6.99

Kiekviena pora turi žinomos gamyklos garantiją... Jūs netrukus atpažinsite kokybę ir vertę!... Nepaprastas sutau-pymas.

žvelkite į šiuos
audinius:

- 55% dacrono ir 45% dirbt. šilko skalbiami
- 75% dacrono ir 25% nylono
- Dirbt. šilko ir acetato
- Ir daugelis kitų

Gaila, paštu ar telefonu užsakymai nepriimami.

BASEMENT MEN'S CLOTHING DEPARTMENT, THE MAY COMPANY, DOWNTOWN AND BRANCHES

DYDŽIAI 28 IKI 42

Pasirinkite iš didelių kiekių ir stilių bei spalvų, pasiūtų iš Vasaros tropinių skalbiamų medžiagų, kurio istisus metus dėvimos medžiagos. Kaip pasirinktumėte, rasite šiose grupėse: įprastai klostyti stiliai, continentaliniai stiliai, ir daugelis kitų stilių. Daugelis porų jau atsiūtomis galūnėmis ir parengtos dėvėjimui. Mėlynos, juodos, rudos, rusvos, pilkšvos, pilkos, alyvinės ir daugelyje kitų spalvų šiam sezonui.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Ohio Gubernatorius James G. Rhodes paskelbė proklamaciją Pavergtųjų Tautų Savaitės reikalui, kurioje karštais žodžiais visa amerikiečių visuomenė raginama vieningai pripažinti ir remti komunizmo pavergtųjų tautų aspiracijas, nes komunizmo agresijos dėka susikūrusi imperija yra grėsme JAV ir viso pasaulio laisvei.

Proklamacijoje išvardinus visas komunizmo pavergtas valstybes, gubernatorius pabrėžia, kad JAV saugumas reikalauja išlaikyti gyvųjų tautų laisvės ir nepriklausomybės troškimą.

RYŽTAS NUGALI VISKĄ

Jadvyga Černiauskaitė-Kuncaitienė ir jos dukrelė Neringa tuo pačiu laiku buvo papuoštos mokyklų diplomais. Duktė Neringa gavo High School diplomą, o motina Jadvyga įgijo Master Degree of Science in Library Science Western Reserve Universitete, Clevelande.

Tenka pastebėti, kad J. Kuncaitienė puošia nebe pirmas aukštųjų mokyklų diplomas. Ji studijavo humanitarinius mokslus Kauno ir Vilniaus universitetuose. Baigė svetimų kalbų-Vertėjų Institutą Polyglotte School, Montreux, Šveicarijoje, Humanitarinį Fakultetą Cordobos Universitete, Argentinoje.

Karo audrų blaškoma J. Kuncaitienė su savo vyru vet. daktaru Justu atsидuria

Nijolė Petkevičiūtė ir Jonas Dulieba liepos 13 d. Clevelande sukūrė lietuvišką šeimą. Nuotraukoje jaunieji tarp pamergių ir pabrolių. Iš kairės: V. Stankevičius, D. Orantaitė, K. Butrimaitis, M. Petkevičiūtė, jaunieji Jonas ir Nijolė Duliebai, A. Petkevičius, R. Duliebaitė, V. Maželis ir K. Karaliūtė, J. Garlos nuotrauka

Argentinoje. Čia ji dirba kaip bibliotekos vedėja ir vertėja — Medicinos Fakultete, Astronomijos Observatorijoje ir kaip anglų ir vokiečių kalbų instruktorė Matematikos ir Astronomijos Fakultete Cordobos Universitete.

1959 metais persikelia į JAV. Atsiradus šiame krašte, teko susidurti su naujais sunkumais.

Pradėjus dirbti Western Reserve Universitete Clevelande, ji jautė, kad ir prie jos didelių gabumų ir turimos praktikos darbe be šio krašto aukštosios mokyklos diplomo į geresnį darbą duris yra uždarytos.

Ji ryžosi pradėti didelį darbą, kurį š. m. pavasarį su aukščiausiu pažymiu baigė.

Tas pats universitetas, kuriame J. K. įgijo Master Degree atsižvelgdamas į jos gerą anglų, prancūzų, vo-

kiečių, rusų, ispanų, lenkų ir lietuvių kalbų mokėjimą, priėmė atsakomąjį darbą.

Jadvygos Kuncaitienės draugai džiaugiasi ir linki jai kuo geriausio pasisekimo naujame darbe. A. J.

• **Pedagogas Juozas Stempuzis**, Tėviškės Garsų radijo valandėlės vedėjas ir veiklus Clevelando visuomenininkas, naujojo Vysk. Valančiaus Lituanistinės Mokyklos tėvų komiteto paskiriamas, sutiko būti mokyklos vedėju ateinančioms mokslo metams.

Mokykloje veiks 8 pradžios mokyklos ir 4 gimnazijos klasės.

Mokyklą globoja LB I apylinkė ir Ateities Klubas.

• **Svečiai iš toliau.** Kazys Stankevičius su ponia iš Welland, Jonas Stanaitis su ponia iš Hamiltono, Simanavičius su ponia iš Toronto, J. Maželis su ponia ir Ant. Stankevičius buvo atvykę savaitgaliui į Clevelandą dalyvauti Nijolės Petkevičiūtės ir Jono Duliebos vestuvėse, kurios įvyko Tel. ir ponios Duliebų rezidencijoje, Bratenhalyje.

• **Clevelando Vasaros Orkestras** (80 asmenų!), šeštadienį, liepos 20 d., 8:30 val. vak. Public Auditorium vykstančių populiarios muzikos koncertų serijoje pasirodys su "Colonel Bogey" maršu iš filmo "The Bridge on the River Kwai". Programoje taip pat numatyta epizodai iš Coplando baleto "Rodeo", Leroy Andersono "Serenada" ir R. Rodgers valsy potpoury.

Pianistas Peter Nero su savo trio patieks nepaprastai uždegantį ir parinktą humoristinį koncertą.

Bilietai iš anksto gaunami Severance Hall ir Burrows krautuvėse.

Eglutei paremti gegužinė

Sekmadienį, liepos 21 d., 2 val. p. p. kviečiame visus Eglutės skaitytojus, tėvelius, rėmėjus ir svečius atvykti į gegužinę, kuri bus V. Vilkutaičių rezidencijoje, 1075 State Rd., Medina County. 2½ mylios nuo Turnpike (West 25 — Toll Road, State Rd. 94 kelias. Iš 94 pereina į 44. Apie 5-6 mylias pavažiavus rasime ženklų pažymėtą gegužinės vietą.

SAVININKAS PARDUODA

8 kamb. namą, 6731 Edna Ave., netoli Šv. Jurgio parapijos. Erdvūs kambariai, 2 garažai, naujai nudažytas. Banko įkainuotas. Įmokėjimas apie \$3,000.00.

Skambinti A. Dailidei — HE 1-8516.

J. P. MULL-MULIOLIS REALTOR

East Cleveland

8 kamb. 1 šeimos namas netoli Euclid Ave. 1½ vonios, kilimai, ekstra kamb., 3 aukštė, garažas. 60x145 sklypas. \$13,500.

Šv. Jurgio parapijoj

6 kamb., 2 vonios, erdvūs rūšys, nauji variniai vandens vamzdžiai, nauji elektros laidai, naujas gaso pečius. Aluminijaus dvigubi langai, garažas. Atskiras įėjimas į 2 aukštą. Tinka vienai šeimai arba dviem. \$12,800.

7 kamb. 1 šeimos, gera- me stovyje, \$8,600.

Nedidelis įmokėjimas. Mėnesiniai mokesčiai bankui \$68.00.

Edna Ave.

2 šeimų, 5-5, erdvūs kambariai, 2 geri gaso pečiai, šildymas su radiatoriais. \$15,900. Duokite pasiūlymą.

Netoli St. Clair — Ida

2 šeimų, 5-5, naujas garažas, geras rūšys, prašo \$13,300.

Investavimui

3 šeimų — garažai ir tuščia krautuvė. \$10,000.

4 šeimų — \$10,800.

2 šeimų ir 4 šeimų ant vieno sklypo, geros pajamos. \$15,000.

3 šeimų ir 3 ekstra kamb. \$7,800.

Lietuviai bendradarbiai: Alg. Dailidė ir John Lorenz 13229 Superior Ave.

UL 1-6666

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

ACCOUNTS INSURED

TO \$10,000.00

4½%
2

SUPERIOR SAVINGS

HOME AND REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

LSS STUDIJŲ DIENOS

Lietuvių Studentų Sąjungos Clevelando Skyrius birželio 22-23 dd. suruošė studijų dienas Western Reserve Universiteto Student Union patalpose. Šios studijų dienos buvo vienos iš puikusių studijų dienų, suruoštų Clevelande.

Studijų dienas oficialiai atidarė Clevelando L.S.S. Skyriaus Valdybos pirmininkas K. Gaizutis. Po to įvyko diskusijos apie J. Girtaus knygą "Tauta ir tautinė ištikimybė". Diskusijas vedė A. Idzelis, Š. Lazdinis, ir J. Šenbergas. Nors diskusijose dalyvavo nedidelė grupė studentų, bet jos buvo labai įdomios ir buvo iškelta naujų idėjų.

Po to įvyko simpoziumas tema: "Lietuvius studentas amerikiečių ir lietuvių politinėje veikloje". Simpoziume dalyvavo V. Kamantas ir A. Kasulaitis. A. Kasulaitis apibūdino priemones, kaip lietuvis studentas gali prisidėti prie Lietuvos laisvinimo darbo. V. Kamantas pareiškė, jog turime pasireikšti abejojose visuomenėse, ir amerikiečių ir lietuvių. Jis taip pat pateikė šio veikimo tikslus ir būdus.

Po simpoziumo įvyko ekskursija į Clevelando meno muziejų. Dail. V. Raulinaitis komentavo.

Vakare įvyko pasilinksminimas. Studentai smagiai pasišoko ir padainavo.

Sekmadienio programoje, po šv. Mišių, buvo simpoziumas tema "Žmogus dabartinėje lietuvių literatūroje", dalyvaujant A. Augustinavičiūnei, dr. Šilbajoriui ir V. Kavaliūnui.

Uždarymo žodį tarė A. Paliokaitė, Lietuvių Studentų Sąjungos Centro Valdybos sekretorė, padėkodama visiems rengėjams už puikias studijų dienas ir visiems atsilankiusiems. Jitai patrumapai apibūdino Centro Valdybos dabartinį darbą.

Rengėjų komisiją sudarė A. Augustinavičiūtė, J. Gailiūšytė, ir A. Šenbergas. (ig)

PARDUODAMAS NAMAS

1 kartą rodomas, 6 kamb. angliškas colonial, į šiaurę nuo Lake Shore Blvd. Vaizdas į ežerą, prie pat Naujos parapijos ir mokyklos.

Skamb. IV 1-9258, Dodds, arba IV 1-2252. (81, 82)

HOUSE FOR SALE

ROCKY RIVER — COLONIAL 2547 LAKEVIEW AVE., corner of HILLARD, 3 nice sized bedrooms, carpeted living & dining rooms, large AIRY kitchen with nook 1½ baths, 10 closets. Lovely screened porch, recreation room with bar. Only 11 yrs. old, lot 63x134 ft., near churches, schools, transportation, Rocky River Pool Westgate shopping center. Owner transferred open all day Sunday or call ED 1-1544.

BY OWNER

3914 MEMPHIS AVE. — 2 family with 4 up and 5 down, 2-car garage, good income property. \$15,000 by appointment only call 842-2537 from 12 to 6 P. M.

ROCKY RIVER — RANCH 2 bedrooms, 2 baths: lovely garden easy care storage; many extras. 2752 DEVONHILL RD. Open Sunday. ED 1-2733.

BY OWNER

328 SADDLER RD., Bay Village custom built ranch, 6 large rooms expansion up. Wooded lot, beautifully landscaped. Open Sat. & Sun. TR 1-7319.

BEREA — CAPE COD

BUNGALOW 69 Crocker St. \$17,500. Phone: 234-2834.

4-BEDROOM SINGLE

Redecorated. Modern kitchen, dishwasher; 22' living room, dining room, new carpeting; fireplace; basement. Double lot and garage. \$18,000. 355 Elmwood. 871-4128, Bay.

BY-OWNER — "SACRIFICE" \$37,00 Value for only \$20,550 beautiful 2 yr. old brick ranch, kitchen with builtins, 3 bedrooms, 2 bathrooms, paneled family room. Terrace divided basement, large corner landscaped lot cyclone fence many extras. 25925 Melebee, Westlake East off Canterbury, south of Westwood. Phone: 777-4737.

LAKEWOOD. Lovely 3 bedroom family home. New garage and drive, close to swimming pool and park. By Owner 1262 MARLOWE AVE. AC 1-0088.

Jadvyga Kuncaitienė ir Neringa Kuncaitytė

Inž. Vytautas Malcanas ir Živilė Končiūtė Detroito birželio 29 d. sukūrė lietuvišką šeimą. Nuotraukoje jaunieji tarp giminių ir svečių. Iš kairės Aldona Grina, Vyšniauskienė, Živilė ir Vytautas Malcanai, Končienė ir P. Petrauskienė.

DIRVA

Nr. 81

1963 m. liepos 17 d.

KAS IR KUR?

• **Chicagos Skautinių-ku-ių Ramovė** jubiliejiniais skautijos metams atžymėti skelbia scenos veikalui parašyti konkursą, kuriame būtų iškelta Lietuvos partizanų herojiškumas. Veiklas turi būti skirtas daugiau jaunimui, žadinąs jų meilę savo tautai ir ryžtą dirbti ir aukotis jai. To veikalo vaidinimas turėtų užimti apie 1½-2 val. Konkursui skiriama trys premijos: I — 500 dol., II — 300., III — 200 dol. Laikas veikalui įteikti — 1965 metų pradžiai. Smulkesnės taisyklės ir įvertinimo (jury) komisijos sąstatas bus paskelbta vėliau.

RIMTO DARBO GERI VAISIAI

Eugenija Česnaitė

Malonu, kad baigiantis mokslo metams galime paminti vis daugiau jaunų lietuvių, pasiekusių aukštojo mokslo laipsnius.

Šiais metais, Worcester, Clark Universitetą, Bachelor of Arts, Cum Laude laipsniu baigė Eugenija Česnaitė, Marijos ir Kazimiero Česnų vyresnioji dukrelė. Ji su tėvais, senele, teta ir sesute iš Vokietijos į Worcesterį atvyko 1949 m.

Sėkmingai baigė šv. Kazimiero pradžios mokyklą, klasikinę aušt. ir dabar universitetą. Kaip darbšti ir gabi studentė, tiek klasik. mok., tiek ir universitete, buvo garbės sąrašuose.

Masterio laipsnį pasiryžusi siekti Wesleyan Universitete Connecticut valstijoje, o prancūzų kalbos — Paryžiuje.

E. Česnaitė mokslo metu dalyvavo lietuvių jaunimo organizacijose ir kolonijos kultūrinėje veikloje.

Tvirtai tikime, kad ji ir

visame gyvenime nepalūs ir nepaneigs savo gimtosios kalbos ir tėvų tradicijų. Linkėtina sėkmės jos tolimiesniuose siekiuose. (vd)

L. S. T. Korp! NEO-LITHUANIA SUVAŽIAVIMAS

5-tasis Korp. Neo-Lithuania suvažiavimas įvyks šių metų rugpjūčio 31 ir rugsėjo 1 dienomis pp. Linkų vasarvietėje — Christiana Lodge, Edwardsburg, Michigan. Vyriausioji Valdyba maloniai kviečia visus neolithuanus ir filijas šiame suvažiavime dalyvauti.

S u v a ž i a v i m o d a r b o t v a r k ė:

Rugpjūčio 31 d. (šeštadienį)

3-5 val. Suvažiavimo dalyvių registracija.

5 val. Iškilmingas suvažiavimo atidarymas, paskaita, sveikinimai.

6:30 val. Vakariėnė.

7:30 val. Darbo posėdis. Komisijų sudarymas, pranešimai, diskusijos dėl pranešimų.

Po diskusijų bendras visų suvažiavimo dalyvių, stovyklautojų bei svečių links-mavakaris.

Rugsėjo 1 d. (sekmadienį)

10 val. Pamaldos.

11 val. Iškilmingas posėdis — stovyklos uždarymas.

1 val. Pietūs.

3 val. Suvažiavimo darbo posėdis. Korp. padalinių pranešimai ir informacijos Korp! veiklos klausimais bei statuto priėmimas.

6:30 val. Vakariėnė.

7:30 val. Darbo posėdis. Vyr. valdybos, kontrolės komisijos, stipendijų ir šalpos fondo, dešimt korp. Tarybos narių, garbės teismo rinkimai, sveikinimų, rezoliucijų ir nutarimų priėmimas, einamieji reikalai ir suvažiavimo uždarymas.

ŠEIMOS

POILSIUI
PUIKIOS
MAUDYNES,
LAIVELIAI IR
ZUVAVIMAS

Christiana Lodge & Cottages
on Christiana Lake

PLANUOKITE šeimai atostogas 32 akrai įvairių pramogų kupinoje LINKŲ vasarvietėje. Puikus maistas, baras, linksma vakariai. Laiveliai NEMOKAMAI. Dėl sąlygų teirautis BOX D-266, EDWARDSBURG, MICHIGAN, arba telef. J. Linkus, NEPTUNE 1-5053.

Rezoliucijoms remti komiteto vadovybė. Nuotraukoje iš kairės: lietuvis pirm. L. Valiukas, estas B. Nurmsen, latvis J. Steinbergs, estas vicepirm. A. Kalm, latvis vicepirm. A. Reins ir latvis J. Leimanis.

Rezoliucijoms remti komiteto viena grupė aplankė Washingtono senatorių Thomas J. McIntyre, kuris užtikrino, kad rezoliucijos tikrai bus prarastos senate. Nuotraukoje iš kairės: Juozas Jurkus, Nijolė Žilytė, R. Philip ir senatorius Thomas J. McIntyre.

J. Stankaus nuotrauka

KUNIGO ALGIMANTO ŽILINSKO ORDINACIJA TORONTE

Birželio 23 d. įvyko kunigo-kandidato Algimanto Žilinsko įšventinimas į ev. liut. kunigus. Ordinacija įvyko šv. Andriaus liuteronų bažnyčioje, Jarvis ir Cariton Street, Toronte, aki-vaizdoje skaitlingai susirinkusių parapijiečių ir svečių.

Įšventinimo apeigose dalyvavo: sinodo prezidentas, kunigas dr. W. Lots ir kunigai A. Trakis ir A. Lorch. Apeigas pagražino ev. liut. parapijos choras, solistas Rožaitis ir parapijos triūbininkai.

Po parapijos choro ir chorvedžio Rožaičio solo pagiedotos giesmės vyko įšventinimo apeigos. Redemer parapijos kunigas Lorch pristatė ordinuojamą Kanados Sinodo liuteronų prezidentui. Po įžangos žodžio, tikėjimo išpažinimo bei maldos Algimantas Žilinskas tapo įšventintas visų trijų kunigų palaiminimu.

Pasibaigus pamaldoms apie 250 parapijiečių susirinko bažnyčios salėje priekavos ir pyragaičių, kur buvo pasakytos trumpos pasveikinimo kalbos.

FBI ieško Yeshinsko

Xavier John Yeshinskas

FBI turi įsakymą suimti Xavier John Yeshinską, kuris 1942 m. buvo nuteistas iki gyvos galvos už motinos nužudymą, bet po to penkis kartus paleistas, o dabar pats sauvališkai pasišalino.

Ligi šių metų birželio 5 d. Yeshinskas gyveno Washingtono, D. C., dirbo National Council of Senior Citizens, ir pranyko iš darbovietės kartu su \$20,000 įstaigos pinigų.

FBI patyrė, kad Yeshinskas yra lietuvių kilmės, laisvai kalba lietuviškai. Pastaruoju metu jis esąs lankęsis Baltimorės Lietuvių socialiniame klube ir žinomas kaip bulvinių blynų mėgėjas.

Yeshinskas yra 40 metų amžiaus, 6 pėdų, sveria 150 — 165 svarus, lieknas trumpai kirptais rudais plaukais, žalios akių spalvos, viengungis. Dėvi akinius, dirbtiniais dantimis, mėgsta fleitą ir yra didelis arklių lenktynių mėgėjas. Tarp savo draugų gerai žinomas "Exie" vardu.

Asmenys, kurie turėtų informaciją apie Yeshinską, kviečiami tuojau pat susisiekti su artimiausia FBI įstaiga. Nepatartina imtis priemonių jį sulaikyti, nes manoma, kad jis yra ginkluotas ir pavojingas.

narį Juozą Bachoną, Tabor Farmoje, Sodus, Mich.

Visi Federacijos nariai raginami taip susitvarkyti savo atostogas, kad suvažiavime galėtų dalyvauti per visą savaitę. Ne Federacijos nariai norį suvažiavime dalyvauti, prašomi iš anksto registruotis Suvažiavimo Rengimo Komisijoje: Valdas Adamkavičius, Tabor Farm, Sodus, Mich.

Suvažiavimui, kaip ir kiekvienais metais, ruošiamas įvairi kultūrinė, visuomeninė ir meninė programa.

• Inž. Jonas ir Nijolė Ulėnai iš Long Island, N. Y. išskrido mėnesiui į Europą. Aplankys Vokietiją, Prancūziją, Portugaliją, Ispaniją ir Italiją. Planuoja aplankyti įdomesnius muzikos festivalius, vykstančius šiuo metu Europoje.

GINTARO VASARVIE-TEJĖ, Union Pier, Michi-gan, ant pato Michigano ežero kranto galite ramiai praleisti savo vasaros atostogas puikiam didelių medžių parke, supančiame teniso, krepšinio ir vaikų žaidimo aikštelės.

Vasaroti galima su pilnu išlaikymu; duodamas sveikas, šviežias lietuviškas maistas, arba išsinuomoti naujus modernius vasarnamus esančius prie pat paplūdimio ir patiems gamintis maistą. Taip pat galima gauti atskirus kambarius ir naudotis virtuve.

Dėl informacijų rašyti: Gintaras Resort, P. O. Box 74, Union Pier, Mich. arba skambinti Lakeside 8155.

Sav. Viktorija ir Algirdas Karaičiai

BLEZDINGĖS PRIE TORRENSO

J. J. Bachuno išleista knyga apie lietuvių įsikūrimą Pietų Australijoje.

Knygą redagavo PULGIS ANDRIUSIS ir VLADAS RADZEVICIUS.

Gausiai Australijos lietuvių gyvenimo vaizdais iliustruota ir turininga knyga artimai supažindina mus su toli atsідūrusių brolių įsikūrimo vargais, jų veikla.

Knygos kaina — 2 dol. Užsisakykite per Dirvą!

KUR GERIAUSIA PAILSĖTI PER ATOSTOGAS

GARSIAME CAPE COD — OSTERVILLE, MASS, KU-RORTE PRIE ATVIRO ATLANTO PRIVATAUS PLIAŽO, PUŠŲ PAVĖSYJE GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE VASARVIETĖJE

JANSONŲ VILOJE "AUDRONĖ"

87 East Bay Rd., Osterville, Cape Cod, Mass.
Tel. (Area 617) 428-8425

- Graži vila ir erdvūs kambariai.
- Privatus 2 akry pušynas — parkas.
- Šilto Golfstomo srovės atviros jūros pliažas vos 7 min. pešioms.
- Rami aplinkuma — daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Geras ir sveikas lietuviškas maistas ir malonus patar-navimas.

ATIDAROMA NUO BIRŽELIO MĖN. 15 D. IKI RUGSĖJO 15 D.

Lietuviai savininkai Dr. Eduardas ir Marija Jansonai visus maloniai kviečia atvykti praleisti atostogas.

Omahos lietuviai M. Tautrimaitė ir Jonas Šarka, liepos 4 d. sukūrė lietuvišką šeimą. V. Plodžinskio nuotrauka